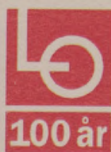

LANDSORGANISASJONEN I NORGE

REFERAT

Ordinært representantskapsmøte
2. MARS 1999

INNHALDSFORTEGNELSE

	Side
Talerliste	3
Åpning	4
Godkjenning av møteinnkallingen	4
Godkjenning av dagsorden	4
Godkjenning av forretningsorden	4
Valg av dirigen	6
Søknad om medlemsskap i LO fra NISO	6
Nytt forbund – endring i Sekretariatet	6
Suppleringsvalg til Sekretariatet	6
Suppleringsvalg til Sekretariatet	7
Mellomoppgjøret 1999	7
Avslutning	39
Navneliste	40

SAK 1.3: GODKJENNING AV FORRETNINGSORDEN

Yngve Hågenes le fram det tradisjonelle forslaget til forretningsorden i form av et forslag som er referert i sakliste i representantskaps saksprotokoll. Forslaget til forretningsorden er i samsvar med det som ble vedtatt i representantskapet ved årsmøtet 1998.

Forretningsorden er som følger:

1. Møteforberedelse er å gjøre i den utstrekning representantskapet ikke vedtar noe annet.
2. Ingen har rett til å bli hørt mer enn 3 ganger i samme sak. Utvalgt fra møteforberedelse begynner taletiden til 10 minutter første gang og 5 minutter andre gang. Til forretningsorden gis ordet bare 1 gang og hørt 1 minutt for hver sak. For øvrig kan det stilles forslag til ytterligere tilleggsoppgaver og strøk med de innleggene videre.
3. Forslag leveres skriftlig og skal være undertegnet med vedkommendes navn. Ingen nye forslag kan tas opp etter at strøk er vedtatt. Forslag som ikke har tilknytning til den godkjente dagsorden, kan ikke behandles.

TALERLISTE

	Side
Andersen, Roger	33
Balstad, Jan Kr.	13
Davidsen, Jan	19
Gerstad, Ingunn	31
Hagen, Erik	29
Hoaas, Tor-Inge	26
Hågensen, Yngve	7, 35
Johansen, Tove	23
Kristoffersen, Anders	17
Kristoffersen, Torbjørn	22
Lilleheie, Turid	25
Nilsen, Toralf	32
Remvik, Oddrun	21
Rinde, Magne	25
Standnes, Gro	27
Sveen, Arne	28
Torp, Karin	31
Utgård, Rolf	24
Øye, Morten	30

SAK 1: ÅPNING

Landsorganisasjonen i Norge holdt representantskapsmøte tirsdag 2. Mars 1999. Møtet ble åpnet av LOs leder, Yngve Hågensen, som på vegne av Sekretariatet ønsket Representantskapet vel møtt. Velkommen til representanter, til gjester og til representanter fra media.

SAK 1.1: GODKJENNING AV MØTEINNKALLINGEN

Yngve Hågensen viste til at innkalling til Representantskapsmøtet ble gjort i brev av 21.01 og 16.02. og spurte om det var merknader til innkallingen.

Innkallingen ble enstemmig godkjent og Representantskapsmøtet lovlig satt.

SAK 1.2: GODKJENNING AV DAGSORDEN

Yngve Hågensen la fram Sekretariatets forslag til

DAGSORDEN:

1. Åpning
2. Søknad om medlemskap i LO fra NISO
3. Nytt forbund – endring i Sekretariatet
4. Suppleringsvalg til Sekretariatet
5. Suppleringsvalg til Sekretariatet
6. Mellomoppgjøret 1999.

Forslag til dagsorden ble enstemmig godkjent.

SAK 1.3: GODKJENNING AV FORRETNINGSORDEN

Yngve Hågensen la fram det tradisjonelle forslaget til forretningsorden i fem punkter som er referert i saklista i representantenes mapper. Forslaget til forretningsordenen er i tråd med den praksis Representantskapsmøtet har brukt de siste år.

Forretningsordenen er som følger:

1. Møtets forhandlinger er åpne i den utstrekning Representantskapet ikke vedtar noe annet.
2. Ingen har rett til å få ordet mer enn 2 ganger i samme sak. Unntatt fra innledningsforedrag, begrenses taletiden til 10 minutter første gang og 5 minutter andre gang. Til forretningsorden gis ordet bare 1 gang og høyst 1 minutt for hver sak. For øvrig kan det stilles forslag til ytterligere tidsbegrensning og strek med de inntegnede talere.
3. Forslag leveres skriftlig og skal være undertegnet med vedkommendes navn. Ingen nye forslag kan tas opp etter at strek er vedtatt. Forslag som ikke har tilknytning til den godkjente dagsorden, kan ikke behandles.

4. Alle vedtak skjer med alminnelig flertall. I tvilstilfelle, eller når 10 representanter forlanger det, foregår avstemmingen ved navneoppprop.
5. I protokollen innføres bare forslagene og avstemmingene samt vedtakene.
Såfremt Representantskapet ikke forlanger protokollen opplest, gis Sekretariatet fullmakt til å godkjenne protokollen.

Forretningsorden ble enstemmig godkjent.

SAK 1.5: VALG AV DIRIGENT

Som dirigent for dette Representantskapsmøtet foreslo Yngve Hågensen på vegne av Administrasjonen at Jan Kr. Balstad fungerer.

Jan Kr. Balstad ble enstemmig valgt til dirigent.

Dirigenten takker for tilliten og håper på et godt samarbeid, så vi får avviklet dette Representantskapsmøtet på en best mulig måte.

Dirigenten gikk så over til:

SAK 2. SØKNAD OM MEDLEMSKAP I LO FRA NISO

I brev av 12.10.98 søker NISO om opptak i LO fra 1.1.99.

Forbundet viser til at styret har arbeidet for dette en tid og at medlemmene gjennom uravstemming, enstemmig har gått inn ofr å søke medlemskap i LO.

I hht. Vedtektenes § 2.3 har Sekretariatet i møte 14.12.98 opptatt NISO midlertidig som medlem i LO fra 01.01.99.

Innstilling:

I henhold til vedtektenes § 8.8 opptas NISO som medlem av LO.

Forslaget ble enstemmig vedtatt.

Dirigenten gratulerte NISO som nytt medlem av LO og gikk så over til:

SAK 3. NYTT FORBUND – ENDRING I SEKRETARIATET

Vi har mottatt melding om at Tele og Dataforbundet og Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund sluttet seg sammen til ett forbund fra 01.01.99 – EL & IT forbundet. Forbundet har valgt ledelse med Anders Kristoffersen som leder og Tore Gulbrandsen som nestleder.

Innstilling:

1. Anders Kristoffersen fortsetter som sekretariatsmedlem nr. 2.
Tore Gulbrandsen trer ut av Sekretariatet som varamedlem nr. 5.

2. Det velges ikke nytt varamedlem med henvisning til vedtektenes § 5.3 hvor det framgår at det skal velges 9 varamedlemmer til Sekretariatet.
Varamedlemmene nr. 6 – 10 rykker opp som varamedlem nr. 5 – 9.

Forslaget ble enstemmig vedtatt.

SAK 4. SUPPLERINGSVALG TIL SEKRETARIATET

Norsk Tjenestemannslag (NTL) har på sitt landsmøte valgt ny ledelse.
Turid Lilleheie er valgt til ny leder etter Jan Werner Hansen.

Innstilling:

I hht. Vedtektenes § 9.4 velges Turid Lilleheie som medlem nr. 11 til Sekretariatet.

Forlaget ble enstemmig vedtatt.

SAK 5. SUPPLERINGSVALG TIL SEKRETARIATET

Svein Fjæstad ble av LOs sekretariat 18.01.99 ansatt som ny disktrikssekretær i Vestfold. Han har trukket seg som forbundsleder med virkning fra samme dato.

HRAFs forbundsstyre har i møte 18.01.99 konstituert Solfrid Johansen som forbundsleder fram til landsmøtet i juni 1999.

Innstilling:

I hht. Vedtektenes § 9.4 velges Solfrid Johansen som varamedlem nr. 3 til Sekretariatet.

Forslaget ble enstemmig vedtatt.

SAK 6 MELLOMOPPGJØRET 1999

Dirigenten ga ordet til LO-leder Yngve Hågensen som holdt slik innledning:

Hovedutfordringen

Det norske samfunn står nå ved en korsvei. Skal vi på nytt slite med høy arbeidsledighet? Det er ikke mange som har vært opptatt av ledighetsproblemet de siste åra. Det blir først tema når nedbemanningene settes i verk. Men da er det gjerne i seneste laget. Mye av skaden har allerede skjedd.

LO har imidlertid holdt fast ved sysselsettingen som jobb nr.1 selv når mange andre mistet litt av interessen. Vi er opptatt av det fordi vi fortsatt har over 60 000 helt ledige og fordi mange av våre medlemmer er blant de første som rammes. Vi vet også at høy arbeidsledighet gir oss et dårligere samfunn i en videre betydning. Det endrer maktforholdene i samfunnet på en negativ måte. Når våre medlemmer må konkurrere om jobbene, blir det kjøpers marked. Bedriftene kan sette betingelsene. Dette går utover lønns- og arbeidsforhold for den enkelte. Men det påvirker også den sosiale standard og spillereglene i arbeidsmarkedet. Vår høye sysselsetting de siste åra har ikke bare gitt flere velstand og en sterkere samfunnsøkonomi. Det har også gjort det lettere å stå i mot presset for en amerikanisering av arbeidsliv og trygdeordninger som gjør seg gjeldende i alle land. De som vil svekke sykelønnsordning og andre sider ved et velorganisert arbeidsliv får større spillerom når ledigheten er høy. Derfor må vi alltid regne med at høyrekreftene leder an i bekymringene for at ledigheten skal bli for lav. Derfor må vi alltid regne med at de står først i køen for å rasere arbeidsmarkedstiltakene.

Etter 5 år med framgang, der ledigheten ble mer enn halvert, er framgangen i norsk økonomi stoppet opp. Krisen i Asia ble dypere enn mange trodde og spredde seg som ringer i vann til Russland og Latin-Amerika. Vi fikk det kraftigste oljeprisfall siden forrige gang Norge sto ved en korsvei, i 1986.

En lite styringsdyktig regjering bidro også til et kraftig fall i tilliten til norsk økonomi. Norske kroner falt kraftig og vi fikk en kraftig smell på rentene og ikke minst det, er det mange av våre medlemmer som merker.

I 1999 ventes svakere vekst i verdensøkonomien – den svakeste siden 1991. Høyere renter gir samtidig fall i boligbyggingen og i investeringer i bedrifter i Fastlands-Norge. I tillegg gir lave oljepriser fall i investeringene på sokkelen, med store konsekvenser for oljerelaterte næringer. Industriproduksjonen og bygge- og anleggsnæringene har begynt å falle. Verftsindustrien og deler av oljerelatert virksomhet opplever fall i ordreinngangen og det er varslet permitteringer og kutt. Vi har mange henvendelser fra bekymrede tillitsvalgte rundt i dette landet i denne sammenheng.

Dermed ser vi at den positive trenden for norsk økonomi er brutt. Vi risikerer fall i den samlede produksjon. Vi risikerer fall i samlet sysselsetting og økt ledighet allerede i år. Og som jeg nevnte, sammenligning med andre land er i mange sammenheng riktig å gjøre, med de 60 000 arbeidsledige vi har, vi føler ikke noe særlig trøst at det er verre mange andre steder.

Når vi står ved et vendepunkt må vi gjøre viktige prioriteringer. I det vedtaket vi inviterer Representantskapet til å gjøre heter det:

”Hovedutfordringen i nærmeste framtid blir dermed å hindre økt langvarig ledighet samtidig som medlemmenes inntektsutvikling forsvares gjennom et gjenreist og forsterket Solidaritetsalternativ.”

La det ikke være noen tvil: Full sysselsetting er målet for Landsorganisasjonen i Norge. Vi nådde i 1998 ned på 2-tallet i ledighetsprosent. De vanskeligheter vi nå står foran gjør at vi må vente et tilbakeslag. Det er opp til oss og alle andre gode krefter å hindre at dette tilbakeslaget skal føre til langvarig økt ledighet. Da kreves det kollektiv innsats og at vi løfter i flokk.

Både i 1978 og 1988 måtte man ty til lønnslov for å bringe situasjonen under kontroll. Vi må vise i praksis at vi kan greie situasjonen uten lovinngrep.

Forrige gang vi sto overfor et liknende veivalg var etter oljeprisfallet i 1986. Vi hadde da bak oss flere år med høye oljeinntekter og høy vekst. Frisleppet i lånemarkedene ga oss jappetida. Vi fikk en pris- og lønnsvekst langt høyere enn i våre naboland og handelspartnere. I en akutt tillitskrise måtte myndighetene devaluere krona med 12 pst. Rentenivået øykt i været. Både husholdninger og myndigheter måtte stramme kraftig inn – samtidig. I 1988 eksploderte ledigheten. Mens bedriftene før dette konkurrerte om å skaffe seg og holde på arbeidskraften, ble det en konkurranse om å kvitte seg med folk og spare kostnader.

Fra 1987 til 1993 økte samlet antall ledige fra 39 000 til 175 000. Det skjedde på tross av at oljeprisen tok seg opp igjen, og budsjettene etter hvert ble innrettet mot å styrke etterspørselen. Husholdningene måtte slite med høyt rentenivå helt til 1993 og hadde lav inntektsvekst.

Vi fikk altså fem år med negativ utvikling i arbeidsmarkedet før det igjen gikk den rette veien. Det kostet jobben for titusener hvert år. Det kostet også for mange av de som fikk beholde jobben i form av høy rente og svak reallønnsutvikling.

Nå har vi i fem år høstet fruktene av at vi løfta i flokk og bidro til å gjenreise norsk økonomi. Men hvis vi i dagens situasjonen skusler bort sjansen til å sikre bedriftenes evne til å opprettholde sysselsettingen – da har vi lite lært. I 1986 ble det gjort ved en kraftig devaluering. Det måtte vi siden betale for ved høyere renter i mange år. Hvis den kollektive fornuften råder vil det igjen bygges opp tillit og rentene kan settes fortere ned. Da kan vi ikke i lengden ha en pris- og lønnsvekst som er vesentlig høyere enn de vi sammenlignes med – handelspartnere.

Skal vi unngå en ny runde med langvarig økt ledighet – og det målet setter vi oss- må vi spille på lag for å sikre bedriftenes evne til å sysselsette. Men da stiller vi krav også til andre.

For det første må vi ha en aktiv arbeidsmarkedspolitikk. Vi ser alt nå at deler av næringslivet begynner å slite, først og fremst i verftsindustrien og i oljerelaterte næringer. Bedriftslederne og styrene må i denne situasjonen ikke få panikk men tenke langsiktig. Men vi kan neppe unngå at noen mister jobben i disse næringene. Da er den aktive arbeidsmarkedspolitikken vår ryggstøtte. Stortinget og regjeringen har i de senere år brukt arbeidsmarkeds-tiltakene som salderingspost. Bevilgningen for 1999 er en helt utilstrekkelig beredskap med bare 7000 plasser.

Samtidig som vi kan oppleve økt ledighet, er noen deler av økonomien fortsatt preget av knapphet på arbeidskraft. Også her er en sterk arbeidsmarkedsetat med aktiv formidlingsinnsats nødvendig. Statsministeren har lovt at økt ledighet skal møtes med tiltak i det reviderte budsjettet for 1999. Det løftet må følges opp.

Myndigheten må også legge rammebetingelsene for at næringslivet kan klare jobben. Regjeringen har fulgt opp linjen med stabil kurs, og jeg har merket meg at den nye sentralbanksjefen følger dette opp, samtidig som de første skritt er tatt for å få ned rentenivået. Det er helt riktig når sentralbanksjefen sier at en langsiktig politikk for stabil kurs også må ha for øyet at rentepolitikken ikke må undergrave veksten i økonomien og forsterke en nedgang. Jeg tolker det som et signal om å spille på lag. For nærings- og arbeidsliv er det de langsiktige rammebetingelser som avgjør. Ikke de kortsiktige svingninger som finansoperatørene og media fokuserer på. Var det noen avis som gjenga Statistisk sentralbyrås påvisning av at norske kroner i et lengre perspektiv har vært den mest stabile av valutaer?

Likewise gode betingelser for vekst i næringsvirksomhet var et ledd i Solidaritetsalternativet etter 1992, må de være det i dag. Med bakgrunn i det siste årets fall i resultater over en bred skala, slår vi fast i innstillingen at "Fallende priser og overskudd tilsier at det er ikke tiden for skatte- og avgiftsøkninger overfor bedriftene."

Vi stiller også krav til styrer og ledere i næringslivet, som skal forvalte de felles skapte resultatene i bedriftene. Av og til må vi snakke om snøen som falt i fjor. Det er vel dokumentert at disse organene i alt for liten grad var seg sitt ansvar bevisst ved å gå i spissen for lønns- og utbytteøkninger som det ikke var langsiktig grunnlag for. Arbeidsgiversiden var og er forpliktet av avtaler som fastslo at ledere ikke skulle ta ut mer enn ansatte. Det løftet ble ikke holdt. I følge Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene (rapporten har dere fått utdelt) økte lederlønn klart mer enn for andre. Tar en med fordelene av billige aksjer som lederne ellers ville måtte betalt markedspris for, øker lønnsveksten med ytterligere 2 prosentpoeng for lederne i store bedrifter i gjennomsnitt.

Når bedriftene nå må stramme inn og i noen tilfelle varsler oppsigelser, har tillitsvalgte i fagbevegelsen med rette satt søkelyset på urimelige privilegier til ledere. Skal bedriften spare, må det gjelde alle. Men aller viktigst er det at en ikke handler i panikk. Mange bedrifter vil komme seg bedre gjennom en vanskelig tid dersom de setter seg ned med de ansatte og tillitsvalgte og finner felles løsninger. De ansatte har lojalitet til sin arbeidsplass – og krav på den samme lojaliteten fra bedriftenes ledelse til de ansatte.

Inntektspolitikken

LO ønsker velkommen regjeringens ambisjon om å styrke det inntektspolitiske samarbeidet. Det viser at vi tross en del uenigheter kan forenes om noen grunnleggende målsettinger. For at vi skal innfri vår del av de kravene som stilles, må vi føle oss sikre på at opprettholdelse av rettigheter og ordninger som allerede er lov- eller avtalefestet ikke angripes, som kapittelet om arbeidstid i Arbeidsmiljøloven, ferie og fridager, sykelønnsordningen samt avtalefestete pensjonsordninger. Vi kan ikke stadig trues av omkamper om det som tidligere er oppnådd gjennom inntektspolitisk samarbeid.

For di ikke Stortinget i høst om å halvere verdien av skattefradraget på fagforeningskontingenten har skapt i ettertid sterke reaksjoner i våre organisasjonsledd og blandt våre tillitsvalgte og medlemmer. Det er en type inngrep i avtalemessig rettigheter som ikke er forenlig med inntektspolitisk samarbeid. Her synes jeg vi skal love å komme igjen.

Pris- og inntektsutvikling.

Konsumprisene steg i 1998 med 2,3 pst, litt lavere enn lagt til grunn ved inntektsoppgjørene i 1998. Det skyldtes i stor grad at prisveksten ute ble betydelig lavere enn forutsatt. I Japan hersker det økonomene kaller deflasjon – altså motsatt av inflasjon, prisene faller. Flere land i Europa nærmer seg nå slike tilstander. I gjennomsnitt steg konsumprisene med bare en prosent i gjennomsnitt, og i vårt naboland Sverige var det nullvekst i konsumpriser i de siste 4 måneder av 1998. Selv om vi altså ikke ser særlig tegn til økt inflasjon i Norge, er det svært lav og fallende prisvekst ute og avstanden i norsk og utenlandsk nivå på denne måten økende.

Ifølge Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene var lønnsveksten i 1998 som følger:

Industriarbeidere hadde en lønnsvekst på 5 ½ pst, og det ble 6 pst i stat og kommuner. Funksjonærene i industrien oppnådde 6 ¾ pst.

Arbeidere byggevirksomhet og transport oppnådde 7 pst., mens varehandel under ett oppnådde drøye 6 pst. Hotell- og restaurantarbeidere fikk om lag 6 ½ pst.

Selv om det er variasjoner i disse tallene som normalt er i et forbundsvist oppgjør, viser lønnsutviklingen i de senere år en nokså parallell utvikling mellom hovedgruppene. Sekretariatet fastslår i sin innstilling:

Dette ga en vekst i kjøpekraft på 3-4 ½ pst for de fleste grupper, og det kan trygt slås fast at Representantskapets forutsetning om reallønnsvekst for alle ble oppfylt.

For 1999 anslår Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene en prisvekst på 2 ½ pst. Anslaget er usikkert og utvalget peker på at usikkerheten kan trekke oppover.

Lavlønn og likelønn

På likelønnsområdet har LO stilt seg høye mål. Vi har i flere år prioritert dette, og med bakgrunn i de forskjeller som vi har kunnet fastslå – med god grunn.

De siste tallene fra Teknisk beregningsutvalg viser at kvinnene tar innpå mennene innen hotell- og restaurant og varehandelen. Over 10-årsperioden fra 1988 har varehandelen hatt den største lønnstilnærmingen mellom kvinner og menn, blant de hovedgruppene beregningsutvalget ser på. For industriarbeidere i alt har tallene vært nokså stabile de siste år, med variasjoner bransjene i mellom. Landtransport utmerker seg med liten lønnsforskjell. Kvinnene i gjennomsnitt tjener 94,5% av det mennene gjør, men de siste par år har ikke gitt videre tilnærming.

I kommunene og skolen økte forskjellene mellom kvinners og menns lønn fra 1996 til 1997, iflg. beregningsutvalget. I staten er forholdet nokså stabilt. Nye tall tyder på en fortsatt, men svakere tilbakegang fra 1997 til 1998 i kommunene.

I bedømmingen av dette må vi skille mellom hva vi har innflytelse på og hva som skjer utenfor vår kontroll. Vårt hovedverktøy er tariffavtalene og profilen i oppgjørene. Det er dokumentert i innstillingen at virkemidlene har vært brukt aktivt, med en innretning av de generelle tilleggene som kvinner tjener på og særskilte tillegg med kvinneprofil. Likevel har det i noen kvinneverktrike områder ikke gått riktig vei iflg. Statistikken. Konklusjonen er derfor:

På tross av god profil mht. likelønn i LOs områder i første avtaleår, tilsier det sammensatte bildet av den tallmessige utviklingen, prioritering av likelønn også for annet avtaleår. EVU-reformen må brukes aktivt for å heve kvinnes fagkompetanse og dermed bidra til å bryte ned den fortsatt sterke kjønnsdelinga på det norske arbeidsmarkedet.

Fjorårets oppgjør hadde lavtlønnsprofil gjennom gode kronetillegg i tradisjonelle lavtlønnsområder. I transport måtte vi riktignok gjennom streik før et akseptabelt resultat forelå. Det ligger klare forpliktelser i fjorårets prioritering av utviklingen i 2-års perioden. Derfor lyder innstillingen:

Lavlønte må ivaretas også i årets mellomoppgjør. Videre må den kollektive fornuft også gjelde utenfor avtaleområdene. Kravet om at resultatavhengige lønnsystemer, engangsutbetalinger og bonuser forankres i avtalesystemet må følges opp gjennom det inntektspolitiske samarbeidet og det utvalgsarbeid som skal videreføre Solidaritetsalternativet.

Etter og videreutdanningsreformen

Denne reformen har et langsiktig siktemål. Kravet til vedlikehold og oppdatering av kompetanse er voksende i vårt samfunn. Det er derfor viktig og gledelig at

- tilbud om videregående opplæring nå gis til alle
- flere og flere - snart halvparten av nye årskull tar høyere utdanning - også etter videregående skole
- og at tilbudet om etter- og videreutdanning til de som er i jobb også etter hvert omfatter flere.

Det offentlige satsing på utdanning har i de senere årene økt, og dette gir de nye på arbeidsmarkedet et bedre grunnlag. Mange får også tilbud gjennom jobb, som et ledd i bedriftens egen satsing på kompetanseheving. Men det er også mange som faller utenfor, og som ikke har fått det tilbud om videregående opplæring. Derfor er et viktig siktemål å gi disse en ny sjanse.

Allerede LOs kongress i 1993 fattet blant annet følgende vedtak:

"Kongressen ser at vår velferd er avhengig av vår evne til å vinne og anvende kunnskap. Livslang læring må gjøres mulig for alle, uavhengig av kjønn, geografi og sosial bakgrunn.

Dette ble fulgt opp og allerede i februar 1995 vedtok Representantskapet vårt LOs handlingsplan for etter- og videreutdanning. Vi tok så de første initiativ overfor arbeidsgivere og politiske myndigheter til en utredningsprosess - den vi er i ferd med å avslutte denne våren.

LO har tro på at kompetansereformen skal bli det verktøyet landet har behov for i det kunnskapssamfunnet vi står midt oppe i.

Bedre avtalebestemmelser, slik vi for eksempel har det i kap. 16 om kompetanseutvikling i Hovedavtalen i privat sektor, har styrket de ansattes rettigheter når det gjelder kompetanseheving i forhold til bedriftens eller virksomhetens kompetansebehov. Manglende rett til permisjon - og økonomisk støtte til etter- og videreutdanning er imidlertid et hinder for livslang læring. Mulighetene til å delta i kompetanseutviklende tiltak er dessuten ikke likelig fordelt - alle som ønsker det får ikke delta. Dessuten har spesielt små og mellomstore bedrifter, av ulike årsaker, problemer med å ta i bruk avtaleverket og komme i gang med kompetanseutvikling.

Den 8 ukers lange konflikten mellom NEKF og NELFO for et par år siden, var ett uttrykk for hvor viktig saken er for LOs forbund. For første gang hadde vi en omfattende konflikt om kompetanse og etter- utdanning. Det er historisk.

Etter at LOs handlingsplan ble lagt fram våren 1995, har utredningsarbeidet pågått kontinuerlig, internt hos oss selv og etter initiativ av vekslende regjeringer.

LOs Representantskap i februar 1998 fulgte så opp målsetningene fra Kongressen i 93. Den vedtok at det i forkant av de forbundsvisse oppgjørene en våren skulle innledes forhåndsforhandlinger om etter- og videreutdanning. Dette fikk vi til - LO og NHO framforhandlet "Handlingsplan for kompetanse". Flere tariffområder inngikk like eller lignende handlingsplaner i fjor vår.

I slutten av mai -98 hadde Regjeringen ferdig sin Stortingsmelding nr 42 - kompetansereformen, og like over sommeren videreførte de utredninger Buer-utvalget hadde foreslått:

- om utdanningspermisjon
- om Lånekassas ordninger i forhold til en etter- og videreutdanningsreform
- om A-etatens virksomhet og hvordan den kunne tenke seg å være deltaker i reformen.

Arntzen-utvalget regjeringen nedsatte i januar i år for å klargjøre situasjonen foran mellomoppgjøret -99 herunder innpasse etter- og videreutdanningsreformen avga innstilling for 1 ½ time siden.

Alle organisasjoner på arbeidstakere og arbeidsgiversiden har vært med i dette. Jeg har selv deltatt på vegne av Landsorganisasjonen.

Innstillingen innebærer en bred enighet om situasjonen idag, og også om utfordringene. Forholdet til -99 oppgjøret er omtrent det samme som det Sekretariatet har formulert i sitt forslag til vedtak ovenfor Representantskapsmøtet. Med ett unntak, vi i Sekretariatets innstilling konkluderer ikke, vi ber istedet om at Sekretariatet og forhandlingsutvalget får fullmakt til å gjøre de nødvendige vedtak når det er dags for det, og når forhandlingene starter.

Landsorganisasjonens aktører i utvalget gjør også oppmerksom på vårt vedtak av 10.02.98 i LO's Representantskap hva angår prioritering av lavlønn og likelønn slik jeg allerede har redegjort for.

Våre representanter i utvalget forutsetter for sin medvirkning myndighetenes og arbeidsgivernes medvirkning til en etter- og videreutdanningsreform avslutningen av det arbeidet, og det i tråd med våre krav.

I innstillingen for Arntzen-utvalget finner dere at Landsorganisasjonen sammen med AF og YS har formulert det videre grunnlag for det arbeid som skal gjøres utover våren i følgende punkter:

- for å sikre det overordnede målet og for å gjøre den lovfestede retten til utdanningspermisjonen reell for alle arbeidstakere må retten til utdanningspermisjon ledsages av lovbestemte innbetalinger til fond
- for å sikre likebehandling må ordningen omfatte hele arbeidslivet og også den uorganiserte delen
- Etter- og videreutdanningsreformen må gjennomføres ved en 3parts finansiering mellom Arbeidsgivere, arbeidstakere og staten
- det etableres fond eller andre ordninger der alle arbeidstakere, arbeidsgivere og staten forplikter seg til å bidra til finansiering

- ordningen må omfatte finansiering av tilbud og livsopphold for individuell bestemt opplæring som ikke dekkes av arbeidsgiverens ansvar for kompetanseutvikling og de bedriftsorganiserte opplæringstiltak
- livsopphold til ny sjansjegruppa må finansieres innenfor en spesiell ordning hvor staten dekker 60 % av lønnskostnadene inntil halv tid
- inntektsgrensen settes til maksimalt 6 ganger folketrygdens grunnbeløp

Det vises forøvrig til fellesinnstillingen fra AF, LO og YS datert 22. Februar 1999 som vedlegg til utvalgets innstilling.

Regjeringen har sagt mye om forholdet til fagbevegelsen den senere tid. Mye av det som er sagt kan minne om manglende forståelse for sammenhengene i det inntektspolitiske samarbeidet. Dette å ta ansvar det innebærer at vi også har krav på innflytelse. Og det skal regjeringen av arbeidsgiversiden få merke nå, i ukene fremover.

Det er slik at vi vil samarbeide uansett myndigheter, vi vet at når det går galt på arbeidsmarkedet så er det våre medlemmer som rammes først. Det er derfor vi til enhver tid er forpliktet til å stille opp, men da skal som jeg har sagt, arbeidsgivere og myndigheter være med, både på profiler vi snakker om oppgjøret, og tilrettelegge for avslutningen og grunnlaget for gjennomføringen av etter- og videreutdanningsreformen.

Det er slik at denne har vi jobbet med nesten på hele 90-tallet. Vi har vært igjennom alle de mulige utredninger som er mulig, og alle temaer som har vært aktuelle. Nå er det politisk vilje det står på, men det er også spørsmål om vi har den viljen i Representantskapet at vi utfordrer forhandlingsutvalget til å sette nødvendig makt bak kravene vi har referert til, og som er en viktig del av opplegget for de forhandlingene vi står foran. Det er da, med full og helhjertet støtte fra Representantskapet at de som skal forhandle føler den tyngden bak seg til å kunne slåss og gjennomføre våre ambisjoner.

Jeg tar med dette opp Sekretariatets innstilling til Representantskapets vedtak om mellomoppgjøret for 1999:

Dirigenten takket Yngve for innledningen og refererte følgende forslag til vedtak:

I mellomoppgjøret for 1999 forhandler LO på basis av reguleringsbestemmelsene for 2. avtaleår. For LO/NHO-området lyder den:

"Før utløpet av 1. avtaleår skal det opptas forhandlinger mellom NHO og LO, eller det organ LO bemyndiger, om eventuelle lønnsreguleringer for 2. avtaleår, og om etter- og videreutdanningsreformen. Partene er enige om at forhandlingene skal føres på grunnlag av den økonomiske situasjonen på forhandlingstidspunktet og utsiktene for 2. avtaleår, samt pris- og lønnsutviklingen i 1. avtaleår."

Tilsvarende bestemmelser gjelder i stat og kommune.

Hovedutfordring

Etter mange år med positiv utvikling nådde Norge i 1998 ned på 2-tallet i ledighetsprosent og nærmet seg dermed full sysselsetting. Nå ser vi at utviklingen har stagnert. Forbedringen i arbeidsmarkedet har stanset opp som følge av svakere økonomisk utvikling, og en for sterk nedtrapping av arbeidsmarkedstiltakene. Uroen i verdensøkonomien og det kraftige oljeprisfallet bidro til svekket kronekurs og høyere rente. Men også manglende styring med budsjettene i 1998 og sterkere pris og lønnsvekst enn hos handelspartnerne bidro til å svekke tilliten til stabil kronekurs.

I 1999 ventes svakere vekst i verdensøkonomien. Høyere renter gir samtidig fall i boligbyggingen og i investeringer i bedrifter i Fastlands-Norge. I tillegg gir lave oljepriser fall i investeringene på sokkelen, med store konsekvenser for oljerelaterte næringer. Dermed ser vi at den positive trenden for norsk økonomi er brutt. Industriproduksjonen og bygge- og anleggsnæringene har begynt å falle. Verftsindustrien og deler av oljerelatert virksomhet opplever fall i ordreinngangen og det er varslet permitteringer og kutt.

I 1999 står vi foran muligheten av fall i samlet produksjon (BNP for Fastlands-Norge) og sysselsetting og i beste fall en vekstpause. Mye vil avhenge av om myndighetene nå evner å ta styringen i samfunnsutviklingen slik at renter og kronekurs kan normaliseres og det igjen bygges opp tillit til norsk økonomi.

Hovedutfordringen i nærmeste framtid blir dermed å hindre økt langvarig ledighet samtidig som medlemmenes inntektsutvikling forsvares gjennom et gjenreist og forsterket Solidaritetsalternativ.

Oppfølging av solidaritetsalternativet

Erfaringen har vist at det inntektspolitiske samarbeidet må få en bredere forankring både på lønnstakersiden og på arbeidsgiversiden, der det hittil har vært for mange som har hatt mer snevret mål og dermed opptrådt som gratispassasjerer. En pris og lønnsvekst ute av takt med handelspartnerne vil i lengden undergrave mulighetene for å nå full sysselsetting. En slik uheldig utvikling kan bare motvirkes med en bredt forankret kollektiv fornuft. Samtidig som en sikrer sysselsettingen i næringsvirksomhet, legges grunnlaget for en sterk offentlig sektor.

Myndighetenes bidrag må være å begrense fallet i den private delen av økonomien mest mulig gjennom stabile rammevilkår som stabil kronekurs og lavere rente. Fallende priser og overskudd tilsier at det er ikke tiden for skatte- og avgiftsøkninger som svekker inntektsgrunnlaget i bedriftene. Svikten i sysselsettingen må møtes med en aktiv arbeidsmarkedspolitikk hvis økt ledighet skal unngås. Vi ser alt nå en foruroligende økning i ungdomsledigheten. Samtidig som vi kan oppleve økt ledighet, er noen deler av økonomien fortsatt preget av knapphet på arbeidskraft. Også her er en sterk arbeidsmarkedsetat med aktiv formidlingsinnsats nødvendig. Liksom en aktiv arbeidsmarkedspolitikk var en forutsetning for Solidaritetsalternativet i 1992, må disse forutsetningene være på plass i 1999 for at vi skal lykkes. Statsministerens løfter om at eventuell økt ledighet må møtes med tiltak i det reviderte budsjettet for 1999 og sentralbanksjefens forsikring om at rentene kan settes ned før kronekursen er helt tilbake til sitt tidligere leie må følges opp videre.

LO ønsker velkommen regjeringens ambisjon om å styrke det inntektspolitiske samarbeidet. Dette forutsetter opprettholdelse av rettigheter og ordninger som er lov eller avtalefestet, som kapittelet om arbeidstid i Arbeidsmiljøloven, ferie og fridager, sykelønnsordningen samt avtalefestede pensjonsordninger.

LO forutsetter at Folketrygdens prinsipper ligger fast og at tilleggspensjonen ikke uthules. Også statens bidrag ved tidligere tariffoppgjør anser LO som en del av det inntektspolitiske samarbeidet. Fjerning av slike bidrag gjennom senere budsjetter må anses som avtalebrudd og vil kunne svekke tilliten til det inntektspolitiske samarbeidet mellom LO og myndighetene.

Pris- og lønnsutviklingen i første avtaleår og utsiktene for 1999

Konsumprisene økte med 2,3 pst fra 1997 til 1998. Prisene på matvarer og en del tjenester økte mer enn dette, mens energi- og importpriser trakk veksten ned.

Prisstigningen er rekordlav og fallende internasjonalt, og flere land opplever nå nullvekst i konsumpriser. Dette er dels uttrykk for fallende råvarepriser, dels økonomisk stagnasjon.

Ifølge Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene var lønnsveksten mellom 5 ½ og 6 ¾ pst for hovedgruppene av lønnstakere. Dette ga en vekst i kjøpekraft på 3-4 ½ pst for de fleste grupper, og det kan trygt slås fast at Representantskapets forutsetning om reallønnsvekst for alle ble oppfylt.

For 1999 anslår Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene en prisvekst på 2 ½ pst. Anslaget er usikkert og utvalget peker på at usikkerheten kan trekke oppover.

Krav til inntektsutvikling i 1999

Statistikken og anslagene for overheng fra Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene indikerer sammen med anslaget for prisutvikling at det også vil bli kjøpekraftsvekst for de fleste uten generelt tillegg i 1999. I deler av næringsvirksomheten har fallende priser og økte kostnader svekket lønnsevnene. Av hensyn til sysselsettingen må derfor alle parter bidra til å styrke soliditeten og grunnlaget for verdiskapingen i bedriftene.

Oppfølging av lavlønn og likelønn

Likelønn

Kronetillegg framfor prosenttillegg, lavlønnsstillegg og særlige likelønnsstillegg var virkemidler i 1998-oppgjøret for å ivareta likelønnskravet.

Ved de forbundsvisse oppgjørene i privat sektor i LO ble hovedbildet et sentralt, generelt tillegg på kr 3,- pr time i områder med lokal forhandlingsrett, mens særskilte lav- og likelønnsstillegg bragte tilleggene opp i kr 5,- pr time og mer i lavlønnsområder. Flere forbund, for eksempel NKIF for vaskerier og renserier og Hotell- og restaurant, forhandla fram spesifikke likelønnsstillegg.

De siste tallene fra Teknisk beregningsutvalg viser at kvinnene tar innpå mennene innen hotell- og restaurant og varehandelen. Over 10-årsperioden fra 1988 har varehandelen hatt den største lønnstilnærmingen mellom kvinner og menn, blant de hovedgruppene beregningsutvalget ser på. For industriarbeidere i alt har tallene vært nokså stabile de siste år, med variasjoner bransjene i mellom. Landtransport utmerker seg med at kvinnene i gjennomsnitt tjener 94,5% av det mennene gjør, men de siste par år har ikke gitt videre tilnærming.

I kommunene og skolen økte forskjellene mellom kvinners og menns lønn fra 1996 til 1997, iflg. beregningsutvalget. I staten er forholdet nokså stabilt. Nye tall tyder på en fortsatt, men svakere tilbakegang fra 1997 til 1998 i kom-munene.

Også for kommune og stat bidro profilen i oppgjøret i 1998 til lønnstilnærming. Både det generelle tillegget på kr 10 000,- og føringer som skulle gi kvinner mer enn deres antall tilsa i sentrale justeringsforhandlinger og ved lokale forhandlinger, underbygger dette. Kvinner i skoleverket og i lavere saksbehandlerstilling i staten fikk god uttelling. I kommunene fikk kvinner innen omsorg med lang ansiennitet også det.

Tilbakegangen i lønnstilnærming i kommunesektoren fra 1996 til 1997 var bl.a. knytta til lønnsveksten for leger. Analyser tilsier at forhold på arbeidsmarkedet også har hatt sitt å si. Menn

som begynte i kommunene i 1997 fikk høyere lønn enn menn som forlot sektoren. Kvinnene som begynte i kommunene samme år fikk lavere lønn enn lønna de kvinnene hadde som forlot kommunene. Denne statistikken sier ikke noe om kvinner overtok menns stillinger eller omvendt, men det viser seg ofte at menn er mer påpasselige med å forhandle fram individuelle tillegg i et system som åpner for slike tillegg.

Kjønnsdelinga på det norske arbeidsmarkedet består ikke bare av forholds-messig flere kvinner i offentlig sektor og i lavlønnsbransjer, men også av at kvinner er i og fortsatt får lavere betalte stillinger innenfor sektorer og bransjer.

Den gode profilen mht. likelønn i LOs områder i første avtaleår har alene ikke vært tilstrekkelig, og det sammensatte bildet av den tallmessige utviklingen tilsier prioritering av likelønn også for annet avtaleår. EVU-reformen må brukes aktivt for å heve kvinnes fagkompetanse og dermed bidra til å bryte ned den fortsatt sterke kjønnsdelinga på det norske arbeidsmarkedet.

Lavlønn

Som nevnt ga særlige tillegg i 1998 økninger på kr 5,- pr. time og over i enkelte lavlønnsområder i privat sektor (som tekstiloverenskomsten, for vaskerier og renserier, i hotell og restaurant og i innenriks sjøfart). Etter streiker og nye meklingsrunder ble tilleggene på rutebiloverenskomstene opp mot kr 9,- pr. time og om lag kr 10 pr. time til godssjåfører. Som en del av resultatene ble minstelønnsattsene på mange områder hevet betydelig (fiskeoppdrett, fiskeindustri, asfalt eks.).

Lavlønte må ivaretas også i årets mellomoppgjør. Videre må den kollektive fornuft også gjelde utenfor avtaleområdene. Kravet om at resultatavhengige lønnsystemer, engangsutbetalinger og bonuser forankres i avtalesystemet må følges opp gjennom det inntektspolitiske samarbeidet og det utvalgsarbeid som skal videreføre Solidaritetsalternativet.

I Representantskapets vedtak av 10.2.98 heter det at kjøpekraften skal bedres "mest for de med årslønn under 250 000 kr. der lavtlønte og likelønn prioriteres". Dette må følges opp ved særskilte tillegg for disse gruppene i 1999.

Krav til staten og arbeidsgivere

Presset mot kronen som oppsto i 1998 ledet til høyere renter. Med de svake økonomiske utsiktene er det viktig at rentenivået fortsetter nedover gjennom 1999. Det fordrer ikke bare styring i inntektsdannelsen for brede grupper, men også av lederlønsutviklingen og utbyttebetalinger. Videre fordrer det at regjeringen ikke belaster budsjettene med markeringssaker uten forankring i det inntektspolitiske samarbeidet.

Myndighetene må videreføre kurspolitikken med målsetting om langsiktig stabil kronekurs, slik at en unngår svekking av bedriftenes konkurransevne og av inntektsutviklingen gjennom importert prisvekst.

Studielånsrentene må settes ned. LO krever en lav, politisk styrt og forutsigbar studielånsrente.

Skattesystemet må understøtte en aktiv fordelingspolitikk, og skjerpinger må ramme de grupper som særlig har tjent på oppgangen, men ikke de som arbeider og organiserer seg. Nedbyggingen av fradrag for fagforeningskontingent er et signal om at myndighetene ikke verdsetter det organiserte arbeidsliv.

Oppfølging av etter- og videreutdanningsreformen

For å kunne oppfylle målet om en kontinuerlig etter- og videreutdanning i hele befolkningen, og for å kunne gi begrepet "livslang læring" et reelt innhold ved inngangen til det neste århundret, er det etablert en felles virkelighetsforståelse blant arbeidstakere, arbeidsgivere og offentlige myndigheter om nødvendigheten av et nasjonalt kompetanseløft. I forbindelse med behandlingen av Stortingsmelding 42 om kompetansereformen, mener Kirke-, Utdannings- og Forskningskomiteen i sin innstilling S. nr. 78 at etter- og videreutdanningsreformen er en viktig reform i utdannings-, sysselsettings- og næringspolitikken. En kompetansereform er et viktig bidrag når det gjelder å utjevne kompetanse-kløften i samfunnet.

Reformen må sikre:

- En lovfestet rett for arbeidstakere til utdanningspermisjon
- En ny mulighet for de som tidligere ikke har grunnutdanning på videregående opplæringsnivå til å få mulighet til det i voksen alder ("Ny sjanse").
- Arbeidstakerne en reell mulighet til å holde sin kompetanse løpende ajour både i eksisterende jobb og i forhold til arbeidsmarkedet for øvrig ("Ny kompetanse").

Det er en forutsetning at hele arbeidslivet med statlig medvirkning bidrar til at etter- og videreutdanningsreformen skal bli realisert på en for alle parter hensiktsmessig måte. Statens og partenes bidrag må vurderes innenfor et videre inntektspolitisk samarbeid i et fornyet/utvidet solidaritetsalternativ.

Forhandlingsfullmakt

På bakgrunn av det arbeid der LO deltar i samarbeid med myndigheter, arbeidsgivere og andre arbeidstakerorganisasjoner om oppfølging av etter- og videreutdanningsreformen - gis sekretariatet/forhandlingsutvalget fullmakt til å forhandle videre og utforme krav om 2. avtaleår på basis av disse retningslinjer

Dirigenten foreslo en pause på 10 min. med mulighet til å tegne seg til debatten.

DEBATTEN

I pausen var det kommet inn 17 inntegnede talere og debatten startet med:

Rep. 131 – Anders Kristoffersen, Sekretariatet:

For litt over ett år siden, nærmere bestemt når vi la grunnlaget for denne avtaleperioden, hadde jeg et innlegg som pekte en noe annen vei enn det flertallet ville og som ble resultatet. Daværende NEKF mente at vi burde gå inn for et samordnet oppgjør i 1998. Vi mente videre at vi burde prioritere etter- og videreutdanning som et samlet krav fra LO. Slik gikk det ikke og jeg skal ikke bruke tiden på å minne om hva som ble sagt og hvorfor vi mente at det var et klokt trekk.

At jeg nå står her igjen kan ikke overraske noen. Vi står foran et mellomoppgjør, et oppgjør som skal justere kursen for annet avtaleår. Selv om det er flere skjevheter og forskjeller mellom de ulike overenskomster, må vi kunne slå fast at vi langt på vei fikk et godt økonomisk oppgjør sist år. Tallene og statistikkene viser det.

Men det gjenstår å slutføre etter- og videreutdanningsreformen. Vi må avslutte 90 tallet med å sette kronen på verket ved å etablere en etter- og videreutdanningsavtale som alle vil kunne dra nytte av fra oppstarten av et nytt årtusen. Det blir fra mange påstått at resultatene fra oppgjøret i fjor, er så gode at det i år ikke er rom for tillegg, og at vi skal gjennomføre et såkalt 0-oppgjør. EL&IT Forbundet er uenig i dette. Vi mener at det skal legges penger i dette oppgjøret, men vi er villige til å legge alt i EVU-reformen.

Det er mange LO medlemmer som stiller spørsmål om hvorfor er dette så viktig? De samme lurer også på hvorfor skal vi binde opp økonomiske rammer i et tariffoppgjør til noe som ikke alle vil ha nytte av?

Dette handler om flere ting. For det første handler dette om et krafttak for å løfte kompetansenivået til hele nasjonen, altså oss alle sammen. Vi har i mange år stått ovenfor en situasjon der ny teknologi stadig blir tatt i bruk på nye områder. Det betyr kort og godt at selv innenfor de tradisjonelle bransjene og bedrifter vil LOs medlemmer ha brukt for oppdatert kompetanse. Hvis ikke LOs medlemmer greier å ta del i denne utviklingen er det vi arbeidstakere som blir skadelidende.

De som ikke følger utviklingen i samfunnet med hensyn til økt kompetanse kan bli stående utenfor det framtidige arbeidsmarked. Det viser seg så altfor ofte at de som står uten jobb mangler kompetanse til å gå inn i de jobbene som er ledige. I tillegg til dette er det viktig å følge utviklingen i forhold til den sosiale kompetansen. For å utvikle samfunnet er det helt avgjørende å utvikle det enkelte menneskes kompetanse. Hvis vi ikke gjør det vil vi enten ikke få noen utvikling og det vil i tillegg oppstå store skjevheter.

Kompetanseheving generelt sett og etter og videreutdanning spesielt handler til syvende og sist om likestilling og sysselsetting. Så alvorlig vil dette utvikle seg at de som ikke får og tar imot en mulighet til å oppdatere sin kompetanse, vil stå betydelig svakere i framtiden når det gjelder det å ha en jobb. Det vil også danne seg store forskjeller mellom de som tilegner seg en relevant kompetanse og de som ikke gjør det. Vi kommer med andre ord til å stå ovenfor forskjeller som sannsynligvis blir langt større enn de problemene vi i dag sliter med. Det kommer til å oppstå nye relasjoner mellom høyt og lavt lønte. I framtiden bilde vil dette skille neppe gå mellom bransjer og sektorer slik vi kjenner det i dag. Da vil sannsynligvis skillene gå internt i foretakene mellom de som har kompetanse og de som ikke har.

Det er lett å forstå alle dem som i dag ikke ser dette behovet i sin arbeidssituasjon. Det er også lett å forstå alle dem som i det siste har gjort en innsats for å avlegge en fagprøve innenfor det arbeidsområde de har hatt i mange år, når de spør om dette aldri tar slutt. For oss som kommer fra fagområder og har hatt fagutdanning og fagprøver som en naturlig del av livet vårt vet også at en fagkunnskap foreldes. Det er selvsagt forskjeller på hvor fort dette går mellom de ulike bransjer. Men ett er i hvert fall sikkert at utviklingen ikke kommer til å gå saktere. I alle næringer kommer teknologien til å endres i et stadig raskere tempo. Derfor må også vi lære å forstå at dette ikke er noe engangsløft. Dette vil være en konstant situasjon så langt vi greier å se framover.

Spørsmålet nå er hvor langt vi vil komme i denne omgangen. Når vi nå setter dette så høyt på dagsorden og i samlet tropp skal vi og vil vi nå langt. Vi skal ha en lik rett og mulighet for alle til å utvikle vår egen kompetanse. Det vil være viktig at det etableres reelle tilbud til de som ikke har en grunnutdanning på videregående nivå, det som kalles ny sjanse. Denne retten kan først bli reell når det ligger en akseptabel finansiering til grunn. Ny sjanse vil være viktig for mange, men særlig viktig vil dette være for kvinner.

Et annet og viktig forhold som jeg vil understreke ganske sterkt er at det etableres en reell mulighet for holde sin kompetanse løpende ajour både i eksisterende jobb og i forholdet til arbeidsmarkedet for øvrig, det vi kaller ny kompetanse.

Vi vet at vi kommer til å møte sterk motstand fra arbeidsgiverne og fra staten. Disse vil overlate dette til den enkelte, i de kretsene vil en aller helst bare få og lite gi. For oss er dette en del av solidaritetsalternativet, der alle parter må vise sitt ansvar. Det er kommet andre dimensjoner i tillegg til den egoistiske tenkningen som har fått råde alt for lenge. Det er ikke bare bedriftens behov som skal dekkes. Det er minst like mye den enkeltes behov.

Det er grovt sett innenfor disse enkle motsetningene de klassiske skillelinjene går. Det er i denne sammenheng de siste krampetrekningene hvor styringsrettsbegrepet kan brukes for siste gang, da vet vi det kan bli tøffe tak. Det vil i et kompetansesamfunn ikke være mulig å bruke styringsretten som det foreldede redskapet det er.

Vi vil også se disse utslagene når vi skal få på plass finansieringen. Den skal det enkelte individ selv finne ut av. Hvis det skal avtales noe, skal dette enten helt styres av arbeidsgiver helst lokalt eller sentralt. Selvsagt vil en også i denne sammenheng også trekke inn kostnadene til dekning av bedriftens høyst påkrevet kompetanseutvikling. Her må vi ha et særlig våkent øye slik at vi ikke kommer skjevt ut med hensyn til de som rettmessig skal betale.

Jeg sa innledningsvist at EL&IT Forbundet er villige til å legge alt i denne potten i dette oppgjøret. Men det betyr at også arbeidsgiverne må gjøre det samme. De skal pålegges det samme ansvaret for at vi som nasjon tar de riktige skrittene videre. De skal forpliktes til å ta ansvar og det vil være viktig at de deltar for å kunne øve innflytelse på utviklingen - ikke bare for å kjøpe seg fri fra en moralsk forpliktelse.

Vi står i dag ovenfor en langsiktig utfordring. Denne må vi ta med det alvor det innebærer. Vi må få et resultat nå før denne muligheten tørker ut og vi blir satt mange skritt tilbake. Tidligere NEKF gjennomførte en 8 uker lang streik i 1996 for disse rettighetene. Den gang kom vi bare ett stykke på veien. Vi oppdaget da at motstanden mot det vi mener er en menneskerett - en lik rett til kompetanse, var enorm. Det var ikke bare en bransjeforening som strittet i mot. Det var hele NHO som samlet sto i mot. Det betyr at for å nå fram må vi satse sterkt i et samlet LO. Vi alle stå samlet og steilt bak kravet. Det som blir de viktigste målsettingene er:

- Finansiering gjennom sentrale fond.
- Alle skal ha en lik rett til uttak.
- Alle skal ha rett til å få dekket tapt arbeidsfortjeneste.

Det kan bety at vi må gå til streik for å nå målsettingene. EL&IT Forbundet krever at vi går så langt og vi stiller da selvsagt opp bak en slik linje.

Rep. 136 – Jan Davidsen, Sekretariatet:

Med dette mellomoppgjøret så er fortsatt den viktigste oppgaven vår, kampen mot arbeidsledigheten. Å skape forståelse for det er en av de viktigste grunnleggende oppgavene våre gjennom at vi klarer å bruke også dette mellomoppgjøret til å fordele de pengene vi har til rådighet på en mest mulig rettferdig måte.

Derfor blir spørsmålet omkring lavtlønn, likelønn, EVU-reformen de sentrale elementene. Og spesielt nå når vi får, for kommunesektorens del, tallet på bordet som viser at på tross av de grepene vi tok ved hovedoppgjøret sist, i forhold til lavtlønn og likelønn, store sentrale tillegg, ville innrette mesteparten av de øvrige midlene mot lavere sikt som hovedsaklig består av jenter, så viser det seg altså at likelønnskampen langt fra er ferdig.

Og da setter jeg spørsmål om å se på de øvrige elementene knyttet mot tariffoppgjøret. Jeg tenker på konsekvensen at vi har fått innført et minstelønssystem i kommunesektoren som gir arbeidsgiver ganske stor styringsrett lokalt ved oppgjørene. Vi må se på konsekvensen av hvordan de lokale oppgjørene gjennomføres i forhold til prioriteringene, for tallet tyder på at man overhodet ikke føler seg forpliktet av verken de sentrale føringene eller på egen basis tar ansvar for å gjennomføre lavtlønns og likelønnsprofil.

Jeg viser også til problemstillingen knyttet mot lik ramme i de tre sektorene når vi ser at for å få et nogenlunde likt resultat ved fjorårets oppgjør, så måtte de altså i kommunesektoren ta på seg et ganske stort overheng.

Og når vi da i tillegg vet at vi har ganske stor forskjell i strukturen på de ansatte pluss at noe arbeidsgiverne også er blitt veldig oppmerksom på, forskjell i statistikken mellom NHO og statistikken mellom LO og KS, så er dette ting som vi enten vil eller ikke, er nødt til å gå nærmere inn i før hovedoppgjøret neste gang.

Arntzen-utvalget har jo også sagt at det settes en ramme for 99 på omlag 4,5 %, og når vi vet at vi i kommunesektoren sitter allerede med et overheng på 4,5 % og i tillegg har en glidning, så sier det seg selv at dette må bli en avveining knyttet opp mot de prioriteringer som legges på dette Representantskapet mot lavtlønns- og likelønnsføringene også i 99, og derfor omlag blir et viktig ord.

EVU-reformen er viktig for oss i kommunesektoren også som Anders var inne på for sitt område. EVU-reformen er spesielt viktig for oss fordi at veldig mange av de ansatte i kommunesektoren har høy realkompetanse, men har lav formell kompetanse. Og når vi vet at den formelle kompetansen teller mer og mer både i forhold til lønnsutvikling, og i forhold til karriereutviklingen så er det viktig for oss å få denne på plass. Vi hadde faktisk håpet at vi ved fjorårets oppgjør skulle kommet litt lenger enn det vi har gjort.

Det vi er glad for er at vi har en handlingsplan, en handlingsplan som også gir oss styring som parter med utviklingen av EVU-reformen. Fordi EVU-reformen er også et virkemiddel for å kunne se hvordan man organiserer arbeidet. Og vi sliter i offentlig sektor med sterke profesjonsorganisasjoner som prøver å hindre faglig utvikling for andre grupper, både fordi at de ser arbeidet sitt truet, men også fordi at vi har fått et lønssystem som ivaretar de som klarer å sørge for at det er mangel på seg selv.

Og derfor blir handlingsplanen og gjennomføringen av den også viktig virkemiddel for oss i både lønnspolitiske såvel som de øvrige interessene til de kommunelt ansatte.

Det er også viktig for oss å se dette i forhold til utviklingen av en effektiv, fleksibel og kvalitetsmessig bra offentlig sektor. Fordi at vi gjennom EVU-reformen som sagt også har satt søkelys på hvordan vi organiserer EVU og gjennom det tar grep om både utviklingen av de ansatte og å sikre en best mulig offentlig sektor.

Fordi det også er et element i denne uttalelsen fra Sekretariatet som går på skatt. Og skatt i tillegg til lønnsoppgjøret er det viktigste omfordelingsredskapet vi har. Og det å bruke skattepolitikken aktivt overfor de som virkelig har kunnet svinge seg på 90-tallet er viktig. Det er mange av oss som har hatt en veldig god lønnsutvikling og ikke kan si at skattesystemet slår ut på den måten det også burde gjøre.

Vi vet vi i offentlig sektor, bare for å kunne opprettholde kvaliteten innenfor helsesektoren, har behov for 40 000 nye arbeidsplasser. Vi vet at innenfor de skolene vi sender ungene våre til så er det behov for nesten 15 milliarder for å oppruste de til tilfredsstillende innemiljø. I tillegg til satsing for eldre, barnehage, SFO-ordning og hele pakken, det er nødvendig å se dette perspektivet i forhold til skattepolitikken å få reist deler rundt den.

Mange av våre medlemmer lider ganske kraftig av utslaget av økte engenandeler og avgifter osv. Og da må vi tilbake å diskutere skatt.

Kommunesektoren selger unna veldig mye av arvesølvet sitt for å kunne finansiere daglig drift og da må vi også være villig til å se på dette, og det er jeg glad for at også Sekretariatet peker på.

Så skal jeg bare ta dette med studierenten og de langtidsutdannede. Studierenten er det som vi kan peke på ved dette mellomoppgjøret, men vi er også nødt til å se på dette med økte stipendandeler, for på den måten også sørge for at folk går ut i arbeidslivet etter utdannelsen enten på den ene eller andre måten.

Så er det ett punkt som også er utrolig viktig i den uttalelsen og det går på dette med andre faglige rettigheter. Vi opplever idag i kommunesektoren angrep på tjenetepensjonsordningene våre under dekket av at de skal ut på konkurranse og anbud. Vi er glad for at man også i denne uttalelsen fra Sekretariatet peker nettopp på de faglige rettighetene som skal forsvares og videreføres, og regner også med at når det gjelder spørsmål omkring angrep på vår tjenetepensjonsordning at vi også har Representantskapet bak oss der.

Utover det så ønsker jeg også at Representantskapets uttalelse støttes.

Rep. 151 - Oddrun Remvik, Sekretariatet:

For mellomoppgjøret i år er tala sin tale klar. Vi har også hatt en diskusjon i forkant av dette Representantskapsmøtet om lønnsutvikling og forhold mellom lønnsutviklingen i offentlig og privat sektor. Det er ikke mykje å rutte med. I følge disse tala såg det ut til at offentlig sektor skulle få ei betre lønnsutvikling enn privat sektor. Kva skjer så, jau våre kameratar i privat sektor kjem raskt ut og seier dette går ikke an. Offentlig sektor er i ein spesiell situasjon når det gjeld dei store utfordringane vi har med omsyn til likelønn.

Dersom vi går nærmare inn på tala for kommunal sektor ser litt på dem når det gjelder det som er blitt sagt her at det kan se ut som det er negativ likelønnsutvikling, også fra 1998 fra kommunesektoren. dette er rett nok foreløpige tal.

De foreløpige tallene sier at når det gjelder overhendet så har kvinnene et større overheng enn mennene. 2/3 %. Men når det gjelder glidninga så har mennene 1 % mer enn kvinnene. Det kvinnene vinner i sentrale forhandlinger tar menn igjen i glidning. Slik er det vel kort en kan oppsummere slik som deler av lønssystemet fungerer i kommunesektoren idag. Dette er ganske alvorlig.

De frå privat sektor seier at dette får de løse sjølve. Vi skal sjølvstgå stå på og freiste løse dette, men vi trenger også drahjelp fra privat sektor og fra hele fagrøysla for å få løst disse store problemene. For det er i kommunesektoren det er store kvinne-dominerte gruppene er, som ikke er lavtlønte og som er lønna for dårlig i forhold til mennene. Derfor så er det et samfunnsproblem.

Det er også et samfunnsproblem ut i fra det at offentlig sektor skaper også verdier, det er ikke slik at det er bare privat sektor som skaper verdier.

Hvordan skal vi løse disse problemene, og hvordan skal vi løse det som også Jan var inne på, når Arntzen-utvalget sier at lønnsveksten skal være omlag 4 1/2 % i år når vi vet at overhendet i kommunesektoren, det blir nesten slik at da må kommunesektoren bli skyldig penger, men slik som jeg tolker forlaget til uttalelsen så slår forslaget til uttalelse fast at det skal gis tillegg til lavtlønn og til likelønn.

Forslaget til uttalelsen slår fast at vi ikke kan akseptere en negativ likelønnsutvikling. Det må gis tillegg slik at vi kan jobbe for å øke tilnærminga mellom manns- og kvinnelønnen. Og det må da bli slik at da skal det gis tillegg i kommunesektoren også.

Det blir helt sikkert en kamp for å få tillegg i det hele i kommunesektoren, men vi må vinne kampen, vi kan ikke tillate at likelønnsstilnærminga mellom manns og kvinnelønna stopper opp eller går tilbake.

Når det gjelder etter- og videreutdanningsreformen, så synes jeg at de kravene som ligger i uttalelsen om lovfestet rett til utdanningspermisjon og reell mulighet til å holde seg løpende orientert er bra. Og dette er viktig at vi får fram at dette gjelder alle arbeidstakere i dagens samfunn. Det gjelder også arbeidstakere som er langtidsutdannede og som da har gått på universitetet eller høyskole.

Det er viktig for oss alle at vi holder oss ajour og hever kompetansen. Og det er også viktig innenfor teknologien, men det er like viktig innenfor menneskebehandler yrke. Dette tror jeg det er viktig at vi holder fast på og holder det frem i ulike sammenhenger, for det er innenfor teknologien og den teknologiske utviklingen, så er det ofte så åpenbart, men når det gjelder innenfor menneskebehandler yrke så er det like viktig vil jeg påstå.

LO har den siste tiden startet et godt arbeid når det gjelder satsing på langtidsutdannede, det er en god start. Og det vitner om mye fin nytenking. Vi i FO har forventninger til dette arbeidet. Og vi ser fram til at vi skal kunne greie i et fellesskap å løse de store rettferdskravene når det gjelder likelønn og lavtlønn, og også når det gjelder for de som har utdanning og at LO skal bli en skikkelig kamporganisasjon også for oss.

Vi ser ut ifra det som ligger i tall for disse mellomoppgjørene, at de store krafttakene for disse ikke kan tas nå, men vi har store forventninger fram mot oppgjøret i år 2000.

Rep. 103 – Torbjørn Kristoffersen, Norsk Transportarbeiderforbund:

Jeg tolker også det avsnittet i retningslinjene her, hvor man henviser til vedtak fra 10.02.98 at kjøpekraften skal bedres for de med årslønn under 250 000, og at likelønn skal prioriteres. Jeg regner med da at man tar et tak for de lavtlønte ved dette oppgjøret, så det synes jeg er bra.

Det jeg hadde tenkt å ta ordet til, det var rentepolitikken, og av uttalelsen så sier man altså noe om studierenten, man sier veldig lite om f.eks. boligrenten. Og Norges Bank økte i perioden 9. Mars til 25. August den såkalte signalrenten sin med 4,5 % poeng. 9 mars, det var før tariffoppgjøret begynte og slik sett så synes jeg vi bør slå tilbake på den ensidige propagandaen som sier at det er lønnsstilleggene som får skylden for det høye rentenivået.

Og renteøkningene svir og den svir for folk flest. Den gir økte boutgifter og det er en storstilt inndragning av kjøpekraft som foregår og som rammer helt usosialt.

Tilleggene vi fikk i det forholdsvis gode tariffoppgjøret i 98 står i fare hvis vi får en vedvarende høy rente, det blir snart spist opp, og i tillegg til rentehevingene så fikk vi også en bra innstramning i Statsbudsjettet som rammer offentlig sektor, det rammer kommuner, det rammer husholdninger og privat personer. Så vi fikk først en i panna og så en i bakhuet.

Renteaksjonen -99, sendte et åpent brev til Finansministeren hvor vi krevde svar på en del spørsmål, kanskje noen naive spørsmål. Spørsmål 1 var: hvorfor bidrar ikke regjeringen til å senke rentenivået? Er dette en måte for regjeringen å inndra kjøpekraften til folk flest? Og overlater man dette ansvaret til Norges Bank for å unngå det politiske ansvaret og den belastningen som dette medfører for en Regjering?.

Vi fikk svar fra Finansdepartementet, de takker for brevet og har med stor interesse lest det. De sier at det imidlertid er fri rentefastsettelse og konkurranse på det norske kapitalenmarkedet, og det betyr at Finansdepartementet eller Regjeringen ikke kan bestemme hva slags rente forretnings- og

sparebankene skal sette. Man toer sine hender og fraskriver seg ethvert ansvar i forbindelse med det rentenivået vi nå har.

Vi har før påpekt at Norges Bank ikke er den primære skilden til bankene når de låner sine penger. Det er kun 1 % av utlånsmassen som bankene bruker som kommer fra Norges Bank. Dette bekrefter også Finansdepartementet hvor de sier at Norges Bank ikke er den primære kilden til finansiering for private banker, men de er ute på markedet. Og vi har vært i kontakt med flere banker og spurt, hvor får dere pengene fra?. Det er vel regler for hvor mye av innskuddsmassen man kan låne ut?. Jeg har en misstanke om at en del banker låner penger i Euroland til 3.5 % rente og låner de ut til oss igjen til 9 %.

Dette er noe vi skal jobbe videre med, men vi har aldri klart å få svar på det når vi stiller disse spørsmålene til bankene.

Når det gjelder retningslinjene til det inntektspolitiske samarbeidet, på side 2, så står det der "LO ønsker velkommen regjeringsambisjonen om å styrke det inntektspolitiske samarbeidet". Og det er greit nok det, men nå må LO også snart stille krav til Regjeringen om at de leverer noe tilbake. Det er ensidigheten som preger dette samarbeidet til nå, og jeg mener at hvis vi skal følge den såkalte moderniseringslinjen ta ansvar i tariffoppgjørene for å sikre sysselsetting også videre, så bør Regjeringen levere noe og jeg ser at på side 5 så står det "krav til Staten og arbeidsgiverne" der studielånsrenten må settes ned. LO krever en lav politisk styrt og forutsigbart studielånsrente" og det er et rettferdig og bra krav. Men hva med de andre rentene, Husbankrenten og de andre Statsbankene bør raskest mulig få boligrenten ned.

Og jeg fremmer et tilleggsforslag til det avsnittet og det er en direkte avskrift fra en uttalelse fra Landsstyret i Norsk Kommuneforbund som hadde et møte den 10.12.98, og som har en bra formulering på slutten av sin uttalelse, jeg leser den kort opp. "LO's Representantskap krever at de virkemidler Regjeringen har råd over tas i bruk for å få renten ned. Bankene må hindres i å utnytte situasjonen til å hente ut ekstra fortjeneste på høye rentemarginer. LO krever at de politiske styringsmulighetene myndighetene rår over, bruker overfor Norges Bank, Statsbankene og de andre bankene hvor Staten har eierinteresser", og jeg regner med at dette blir vedtatt her idag.

Rep. 11- Tove Johansen, LO & IT forbundet:

Ja da har vi enda en gang innkalt til nasjonal dugnad. Men denne gangen så må det være klart at i en dugnad så må alle bidra, og det gjelder da også arbeidsgiverne og Staten. Det er på høy tid å få på plass etter- og videreutdanningsreformen som så mange har jobbet så mye for.

En reform som gir arbeidstakere reell mulighet til etter- og videreutdanning er en flott avslutning på tusenåret og en flott måte å feire LO's 100-års jubileum på. Det er imidlertid mange biter som skal på plass før denne reformen er en realitet. Nye sjanser er viktig for mange, og da spesielt for kvinner. Mye kompetanse er viktig fordi å holde kompetansen ajour det vil komme næringslivet til gode. Men det viktigste i tillegg til selvfølgelig utdanningspermisjonen er likevel finansieringen.

Vi krever opprettelse av et sentralt fond. Bedriftsvis fond vil kun være mulig i store bedrifter med god økonomi. Bedriftsnorge er imidlertid dominert av mellomstore og små bedrifter. Bransjevis fond vil lett kunne avspore debatten til å gjelde hvilke bransjer vi snakker om, og vil kunne føre til gråsoneproblematikk.

Et sentralt fond derimot vil kunne ta seg av mangfoldet, helheten og spesialitetene. Ivarta utdanningen på et bredere felt, overgang mellom bransjer, og fondet vil ha en reell mulighet til å vokse uavhengig av mindre konjunkturerendringer.

Staten må enten gå inn som en direkte bidragsyter til dette fondet, eller bidra ved at bruk av fondsmidler utløser offentlige midler. Arbeidsgiverne må bidra til fondet slik at de kan ha en innflytelse i forhold til bedriftenes behov. Det er imidlertid viktig at reformen ikke kjøper arbeidsgiverne fri fra de forpliktelsene de allerede har, slik at reformen i realiteten ikke vil gi oss noe.

Vi aksepterer ikke et null-oppgjør i år. Vi regner med at kjøpekraftforbedringer vil slå til og vi vil akseptere at økonomiske midler avsettes til etter- og videreutdanning. Fondet må være av en slik størrelse at det kan dekke tapt arbeidsfortjeneste for alle som ønsker å benytte seg av mulighetene reformen gir.

Stipend og låneordninger må tilpasses voksnes behov. Og fylkeskommuner må tilrettelegge videregående utdanningstilbud. Vi må ikke la oss stoppe av bekymringer for hvordan etter- og videreutdanningsreformen skal administreres. Det må det være mulig å finne praktiske løsninger på. LO og NHO ordningene er et ypperlig eksempel på at sentrale fond fungerer bra.

Det vil til slutt være viktig å knytte avsetninger/midler til et slikt fond til retningslinjer til uttak av fondet. Slike opplysninger må senere innarbeides i lov om utdanning. For å få en etter- og videreutdanningsreform innført så må et samlet LO stå bak kravet, det er nå vi må gjøre det, og vi må være villige til å ta ibrusk streik for å få det til.

Jeg ønsker oss i forhandlingsutvalget og oss alle lykke til med mellomoppgjøret 1999.

Rep. 31 – Rolf Utgård, Fellesforbundet:

Først en liten oppklaring, det er selvsagt slik at også glidninger i industrien kommer med i overhenget, ikke slik at den kommer etterpå, slik at det er klart.

Forøvrig hadde nok Fellesforbundet et moderat oppgjør i 1998, selv om det har blitt sagt at det lå i overkant, men vi fant ut at det var innenfor rammen av det som kunne være et moderat oppgjør, og jeg føler ikke noen grunn til at man ved dette oppjøret eller senere oppgjør skal behøve å la oss stå igjen med lua i hånden eller på annen måte ta igjen for det som ble for mye i 1998.

Etter- og videreutdanningsreformen har vært et tema i mange oppgjør, og slik må det være i slike tunge reformer, det må luftes på mange ganger, men jeg tror det er viktig å understreke at nå forventer vi at vi får en løsning på dette. Vi går nå inn i en periode med økonomisk stagnasjon, selv om bl.a. Hanich sier at det ikke er noen fare for arbeidsløsheten, vi har allerede en betydelig arbeidsløshet, og vi kommer til å få en betydelig større arbeidsløshet gjennom den strukturendringen som vi nå bl.a. står ovenfor innenfor deler av industrien.

Vi står overfor en betydelig krise innenfor verksindustrien, for de maritime næringene. Denne nå etterhvert uhyre viktige regattjobben kan tildeles norsk industri, kan være avgjørende for bransjens fremtid, men det vil ikke være nok til å hindre en kraftig nedbygging av bransjen. Disse folkene som jobber i denne bransjen, som jeg representerer, det er jo nettopp disse gruppene en slik etter- og videreutdanningsreform er ment å fange opp sammen med andre lavtlønte og lavt utdannede. Høytutdannede-gruppene har alltid klart å skaffe seg etter- og videreutdanning med kurser gjennom hele sitt yrkesaktive liv.

Våre folk har enten ikke fått noe som helst eller kun på nåde fra bedriften, enkeltpersoner utplukket, gjerne gullgutter som vi sier, slik kan det ikke være. Vi står overfor en situasjon nå, i denne bransjen jeg snakker om, med tusenvis av folk som kommer til å bli ledige i løpet av det nærmeste året og litt etter. Vi har enda tid til å trekke tiltak fra Regjeringens side, fra industriens side selv og fra vår egen side, og etter- og videreutdanningsreformen er nettopp en reform som kan komme disse gruppene til gode i den tøffe tiden man nå går inn i.

Men da må vi sikre bl.a. følgende: at ikke denne reformen først og fremst blir et marked for utdanningsinstitusjoner offentlig som private, folk som skal selge kurser, gjøre business på dette, for det var det tilløp til da reformen ble lansert første gangen. Det må heller ikke være slik at dette skal være en reform som i utgangspunkt gir lønnskrav med samme type argumentasjon som det akademikerne bruker. Økt utdanning gir økt lønn automatisk.

Nå fikk Yngve et brukbart lønnstillegg for ikke så lenge siden, men det var vel ikke på grunn av utdannelsen det vel Yngve, nei jeg tror ikke det. Jeg tror at økt utdanning i seg selv er et gode for den enkelte selvfølgelig, for bedriftene og for samfunnet. Og det gjør at alle disse må være med å ta et tak for å få dette på plass.

Det er først og fremst de lavtlønte, og som sagt de med lav utdanning som trenger denne reformen, og derfor må også dette rettes inn mot dem, og det oppfatter jeg også at en del av formuleringene i innstillingen her legger opp til, og det er jeg glad for.

Men som sagt, denne gangen så må vi ha en løsning og selv om det ser ut som det ikke er så mye penger å hente ut fra det store overheng som vi har her, så er det som sagt mange andre enn lønnstakere som har interesser i dette som bør bidra, slik at det bør være mulig å få til denne reformen denne gangen, hvis vi klarer det skal vi stå bak om nødvendig med kampmidler.

Rep. 140 – Turid Lilleheie, Sekretariatet:

Føringer fra hovedoppgjøret om lavlønn og likelønn skal videreføres. Jeg er glad for at vi skiller mellom lavlønn og likelønn – fordi beregninger viser at likelønn er et problem over hele skalaen – på alle nivåer. Å prioritere lavlønn er svært ofte å prioritere likelønn – men det er ikke nok.

Vi står foran et mellomoppgjør, tallenes tale er forholdsvis klare, ledighetstallene er på veg oppover. Vi må bidra til felles innsats for å sikre full sysselsetting.

Det som også er viktig ved årets lønnsoppgjør er å få det økonomiske rundt etter- og videreutdanningsreformen på plass. Vi må sikre et inntektsnivå som gjør at det er mulig å benytte seg av ordningen. Både myndighetene og arbeidsgiver må bidra. Vi må forhandle fram en god etter- og videreutdanningsreform for alle grupper.

Dette er en investering for at våre medlemmer skal være beredt til å møte et arbeidsliv i omstilling og utvikling, og det er også et viktig bidrag til framtidig lønnsutvikling.

At LO i sine krav til staten krever en lav, forutsigbar og politisk styrt studielånsrente, er et seg i riktig retning. Fra NTL's side hadde det selvsagt vært ønskelig at vi ved årets oppgjør kunne fått til et løft også for langtidsutdannede som ikke har hatt forventet avkastning av utdanning, dette gjelder spesielt langtidsutdannede i offentlig sektor.

Vi aksepterer likevel at dette kravet i all hovedsak må rettes inn mot hovedoppgjøret i år 2000. Det NTL har sagt i sin tariffpolitiske uttalelse er imidlertid at det ved eventuelle justeringer/lokale forhandlinger i 1999 må de langtidsutdannedes interesser ivaretas.

Og vi forventer at lønn for langtidsutdannede, universitets og høyskoleutdannede som ikke har hatt en tilfredsstillende lønnsutvikling, blir et høyt prioritert krav ved hovedoppgjøret i år 2000.

Morgendagens arbeidere er langtidsutdannede, det er viktig at LO fører en politikk, også lønnspolitikk, som sikrer at fremtidens arbeidere blir LO-medlemmer.

Rep. 94 – Magne Rinde, Norsk Tjenestemannslag:

Norsk Tjenestemannslag er svært glad for at etter- og videreutdanningsreformen har fått såpass omfattende plass i mellomoppgjøret i vår, det skulle forresten bare mangle. Dette er en svært viktig reform, og særlig for de gruppene som ikke har fått den muligheten som de burde ha fått før, dette er den såkalte nye sjansen som den blir kalt.

I dagsavisen idag så kan vi lese at 39 % av et utvalgt spurte, de sier at de ønsker etter- og videreutdanningsreformen velkommen. Umiddelbart så kan dette høres ut som et lavt tall, men det er det nok ikke i en forskningssammenheng, så er dette et ganske høyt tall. Og derfor så har denne reformen et fotfeste i befolkningen, det kan vi si.

Men det som er viktigere, det er at dette er faktisk en sosial reform, retter først og fremst mot de som lite har fått er viktig, det er viktig å begynne der, og så får vi gå videre etterhvert.

NTL er redd for at hvis ikke den reformen kommer på plass nå, så blir det problemer. Det er slik tross alt at den reformen har en etterspørselsside, og så har den en tilbudsside, slik er det.

For at noen skal få kompetanse av ulike slag så er det noen som må tilby sin kompetanse. Og det er nok her utdanningssektoren kommer inn. Og da er det slik at LO har startet prosjektet rettferdig lønn på langtidsutdannede, og i presseoppslag som jeg har registrert det har blitt en del av etter konferansen tidlig på nyåret, så er dette blitt kalt et frieri til studenter og langtidsutdannede. Vi i NTL er svært tilfreds med at LO slik som vi ser det, nå har kommet skikkelig på banen i dette spørsmål, det er på tide. Og vi ser fram mot det som kommer ut av denne utgreinga som skal gjøres, for så å trykke til skikkelig i oppgjøret i år 2000.

Men for at dette skal lykkes så må komptansereformen på plass i år. Representantskapet må gi et tydelig signal om det, slik som det ligger føre i innstillingen, og jeg er glad for de mange sterke signalene som er kommet før meg om dette.

Hvis dette skulle sprekke nå, så vil det bli vanskelig, tror vi, å demme opp for de kravene som vil komme fra, særlig fra Akademikerne, men også fra AF. Jeg er ikke så veldig overbevist om hvor opptatt de egentlig er av denne kompetansereformen og dens egentlige ide. Så derfor så er det LO som må være det ved dette oppgjøret.

Rep. 125 – Tor Inge Hoaas, Finnmark Fylke:

Jeg synes dokumentet som er lagt frem her er egentlig et bra dokument for den jobben som skal gjøres, men jeg velger likevel å kommentere enkelte punkt.

Jan var inne på det med lavlønn og likelønn, og det er mange som har vært inne på det. Og vi ble på en måte utfordret fra forhandlingsutvalget og fra LO sin side på hva vi kan gjøre.

Til tross for at vi innenfor kommunesektoren har fått gode lønnsoppgjør, med sterke føringer og hvordan vi skulle ivareta lavløntprofil, så står vi likevel i en posisjon hvor lønnsforskjellene er like stor som den var tidligere.

Min utfordring til forhandlingsutvalget og også til Norsk Kommuneforbund det ville være det at hva kan vi gjøre innenfor hovedtariffavtalens bestemmelser, uten at det vil gå utover rammene. Vi overlater alt for mye til arbeidsgiverne og deres såkalte styringsrett, er tillitsvalgte for svake i forbindelse med tilsetning f.eks.

Så skal jeg kommentere litt om etter- og videreutdanningsreformen. Og slik som jeg har forstått den så har Stortinget gjort noen vedtak når det gjelder reformen. Det som gjenstår nå er finansieringen og

hvordan vi som arbeidstakere skal få muligheter for å benytte oss av dette. Nå har jo også Sekretariatet lagt frem en innstilling hvor de har skissert opp 3 punkter som reformen skal ivareta.

Men jeg synes også at de burde kanskje sagt noe om at vi krever permisjon med lønn for å ta den utdanningen vi sluss for. Og her er det mange som har tatt opp at kanskje det kunne være fint om vi hadde noe plass til år 2000, at det kanskje ville være et krav nå allerede til mellomoppgjøret.

Så jeg vil faktisk legge frem et forslag på at vi også krever permisjon med lønn til utdanning.

Jeg synes det er rart at det ikke er noen som har nevnt dette med fagforeningskontingenten, vi har fått forminsket skattefradraget på den. Og jeg synes at et av de kravene vi også skal legge frem for Regjeringen det er at fradraget for fagforeningskontingent skal kunne trekkes fra på skatten i sin helhet. Og Yngve du kan jo dette, så jeg synes du skal slå i bordet når det gjelder fagforeningskontingenten. Og det er veldig viktig, og de signalene som kommer fra grasrota det er jo det at hvorfor skal vi være organisert, vi mister jo alle rettigheter. Jeg synes det også skal være et av kravene i lønnsoppgjøret nå.

Helt til slutt skal jeg også ta opp dette med strategier for dette med høyere utdanning. Skal vi i LO bli attraktivt for eventuelt nye medlemmer også fra den gruppen for høyere utdannede folk, så må vi også legge frem strategier for det.

Nå legger jo LO opp dette med studiefinansieringen og studielån at det kan settes ned, men jeg synes også at vi skal finne frem til andre attraktive ordninger for dem. Og vi skal også ivareta dem på en god måte lønnsmessig.

Rep. 93 – Gro Standnes, Skolenes Landsforbund:

Det som er det fine ved denne bevegelsen, det er det strevet og den kampen alle legger ned for en god og stabil samfunnsutvikling. Og der full sysselsetting er mål nummer 1.

Og etter- og videreutdanningsrefomen, og LOs engasjement for den, det har vært langvarig, og det er en naturlig del egentlig av fagbevegelsen og arbeiderbevegelsens politikk gjennom hele dette hundreåret. Det er fagbevegelsen og arbeiderbevegelsen sammen som har kjempet frem utdanningsreformen gjennom hele århundret.

Og derfor så er det fint at vi også i et mellomoppgjør hvor alle sier at rammene er trange, tar opp kampen for å spre kompetanse i befolkningen fordi det er fordeling som mange har vært inne på. Men jeg vil også ta opp dette med at det dreier seg ikke bare om å skaffe seg ny kompetanse og få nye sjanser. Det dreier seg også om retten til å få vite hva man kan, så det med å dokumentere realkompetansen, som er en veldig sentral del i LO's handlingsplan, det er et meget viktig element. For det er ikke slik at alle de som mangler utdanning er noe stakkars greier.

Den uttalelsen vi har her foran oss, den trekker opp det helhetsperspektivet som fagbevegelsen bygger på. Det er en god og traust og trygg uttalelse. Yngve åpnet LO's 100-års jubileum med å holde innlegg på LO's utdanningskonferanse, og der trakk du også et perspektiv, nemlig at LO skal videreføre sin kamp for lavlønn og likelønn og samtidig ta mål av seg til å ta hensyn til utdanningsgruppene.

Det var vi i Skolenes Landsforbund veldig glad for, og veldig mange andre også, det vet jeg, men dette kommer ikke helt klart til uttrykk i uttalelsen. Det er ikke fordi vi nå kan forvente at man kan gjøre mye lønnsmessig i dette mellomoppgjøret, men å signalisere litt langsiktige retningslinjer her, det ville jeg veldig gjerne at vi skulle få inn.

Derfor har jeg et endringsforslag til side 4, 3 avsn. I 3. Avsn. Står det om offentlig sektor og om likelønn og lavlønn. Det jeg tenkte foreslått tilføyd var: "målene om likelønn er imidlertid ennå ikke nådd. Et målrettet arbeid for god lønnsutvikling både blandt lavtlønte og langtidsutdannede i offentlig sektor er viktige elementer i LO's likelønnsstrategi".

Rep. 64 – Arne Sveen, Norsk Kommuneforbund:

Jeg har tenkt å ta fatt i forslaget til retningslinjer som sier om behov om fortsatt satsing på likelønn og lavtlønn i mellomoppgjøret og gi uttrykk for at jeg er glad for at de signalene kommer. Men noen betraktninger rundt det alikevel.

Det er alminnelig anerkjent at vi ikke lenger skal gi prosenttillegg i generell lønnsøkning p.g.a. at det vil gi veldig mange forskjellige utslag avhengig av om du tjener bra eller tjener dårlig. De samme betraktninger kan egentlig gjøres i forhold til prosentberegning av størrelse på rammer ved tariffoppgjørene. Så lenge vi vet at vi har f.eks. 3 sektorer, privat, staten og kommunen, og det i en av sektorene f.eks. kommunen er mange flere lavtlønte og dermed dessverre mange flere kvinner enn i de andre sektorene, så vil et nogenlunde fornuftig grep på lavlønn og likelønnsproblematikken innebære at den sektoren må få en ramme som prosentvis er større enn i de andre sektorene.

Jeg skulle ønske at vi kunne ta en debatt på om vi er villig til å gå inn i den diskusjonen om rammen for oppgjøret sektorene imellom kan være forskjellig for å løse problemer som skulle være forholdsvis fundamentale for LO.

Jeg spør, det er forholdsvis selvsagt hva jeg selv har som oppfatning skulle jeg tro. Jeg har lyst til å peke på at problemene med lavlønn og likelønn i kommunesektoren ser ut til å bli ytterligere aktualisert nå både ved mellomoppgjøret og ved fremtidige hovedoppgjør, med bakgrunn av signaler som kommer fra arbeidsgiversiden.

Det har kommet sterke signaler fra arbeidsgiversiden fra kommunal sektor om at mye større andel av det som er rammen i oppgjøret må disponeres lokalt for at arbeidsgiverne skal kunne løse rekrutteringsproblemene sine. Sagt med andre ord, de må kunne bruke en større del av rammen for å gi høyere lønn til grupper som er vanskelige å få tak i. Det betyr at de som allerede er lavtlønte og de som allerede har dårlig likelønn, skal betale rekrutteringsproblemene for arbeidsgiveren.

Til slutt bare noen få kommentarer om etter- og videreutdanningsreformen. I nyhetene idag, det har vært nevnt tidligere, men med omvendt utgangspunkt, i nyhetene idag så kom det et oppslag om at flertallet av arbeidstakere ikke synes å prioritere denne reformen så veldig hardt. Det kan vel antakeligvis ha mange grunner, at en får et slikt svar på en kanskje forholdsvis lettvinns meningsmåling, men i deler av arbeidslivet kan det også ha sin naturlige forklaring at ikke alle er veldig fine støttespillere rundt en slik reform.

Og igjen kommunesektoren, i kommunesektoren er det nå i løpet av den siste tiden tusenvis av hovedsaklig jenter som har tatt fagbrev, p.g.a. at det arbeidsområdet de har jobbet innenfor i mange år har blitt lagt inn under lov om fagopplæring. De har fått lov til å ta fagbrev som såkalt § 20 kandidater p.g.a. at de i mange år har utført arbeidsoppgaver som ligger inn under fagplan for yrket. Det er den eneste årsaken til at de får lov til å ta fagbrev, at de faktisk utfører arbeidsoppgaver som er forutsatt skal ligge innenfor fagområdet.

Og når de kommer med fagbrevet sitt, sier arbeidsgiveren at nei, det skal ikke være noen automatikk i at du skal få lønntillegg p.g.a. dette. Vi har ikke sagt at vi krever fagarbeiderkompetanse for å gjøre disse jobbene her vi. Du må bevise at du bruker fagkompetansen din først, og så får vi kanskje diskutere etterpå om du skal få høyere lønn.

Slike arbeidstakere er ikke noe særlig sterke støttespillere for en reform om etter- og videreutdanning er jeg redd. Jeg tror, jeg håper iallefall, at det betyr like mye for arbeidsgiverne i kommunesektoren som for arbeidsgiverne i statssektoren og i privat sektor, at vi har best mulig rustet arbeidsstokk, kvalifikasjonsmessig sett.

Vi skulle ha felles mål i å være best mulig både på arbeidsgiver og arbeidstakersiden. Hvis arbeidsgiverne skal regne med oss, så må de f.eks. vise en annen oppførsel i forhold til å vektlegge, betydning av å få høyere kompetanse, enn det de har gjort til nå. Jeg er enig med Rolf Utgård om det han sier at det ikke skal være noen automatikk i at du skal ha høyere lønn for at du får en eller annen utdanning, men så lenge vi har lønnsystemer som har to forskjellige avlønninger for uten og med fagbrev, så skal du pinadø ha lønnen når du får fagbrevet også.

Rep. 80 – Erik Hagen, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund:

Det har vært diskusjon om lavtlønn og lavtlønnsprofilen, og jeg la merke til at når Yngve leste opp konklusjonen fra notatet om lavtlønn, så tok han ikke med det siste avsnittet, det siste avsnittet heter jo da i Representantskapets vedtak av 10.02.98, at "kjøpekraften skal bedres, mest for de med årslønn under 250 000, der lavtlønne og likelønne prioriteres. Dette må følges opp med særskilt tillegg for disse gruppe i 1999."

Jeg synes det er litt uklart om de med dette vedtaket, fanger opp de gruppene som ligger under 250 000,- og har laget et forslag som skulle prøve å sikre det. Og det gjør jeg på den måten at jeg tar ut, eller jeg tar ikke ut, jeg tilføyer den teksten som står på andre avsnitt nr. 5, bytter ut siste setningen og føyer det til, "krav til inntektsutviklingen 1999" på side 3. Det betyr at det avsnittet som står der på side 3 "krav til inntektsutviklingen" lyder slik som det er formulert, men da med tillegg som blir som følgende: "i Representantskapets vedtak av 10.02.98 heter det at kjøpekraften skal bedre mest for de med årslønn under 250 000,- der lavtlønne og likelønne prioriteres". Så den nye setningen, fordi dette nå dreier seg om det generelle kravet til lønnsutvikling, dette må følges opp med tillegg også i 1999.

Det betyr at jeg mener at det bør gis tillegg til alle lønnsgrupper med mindre enn 250 000,- i årssinntekt. Begrunnelsen for det, det er bl.a. hvis vi ser på de statistikkene som vi nå har fått, så ser vi jo at i industrien så har det vært dypt lønnstillegg på 4,5 %, skolesektoren 5,75 %, og vi hadde en prisstigning på 2,3 % ifjor og forventer en på 2,5 % i år. Eventuelt til og med høyere, så betyr det at det er altså store grupper som i løpet av denne tariffperioden vil komme ut med en lønnsvekst begrenset til mellom 0,5 og 1 %.

Det synes jeg ikke er det løftet som vi på en måte var enige om når vi gikk inn i tariffperioden. Derfor så mener jeg at vi føyer til det avsnittet og styrker den uttalelsen når det gjelder lønnsutviklingen for 99. I tillegg til det, så har vi da selvfølgelig renteoppgangen som mer enn godt nok for veldig mange, og kanskje de aller fleste, spiser opp den lønnsutviklingen som da har vært i hele tariffperioden for disse gruppene med netto resultat på mellom 0,5 og 1 %.

Det ville vært for ille hvis vi etter fjorårets oppgjør ender opp med og kommer ut av en tariffperiode hvor vi har en nedgang i levestandarden til store grupper, det mener jeg vi ikke kan gjøre, og jeg ønsker at Representantskapet presiserer at det er det vi ikke ønsker. Jeg synes det er bra at offentlig sektor har fått tildels, som ihvertfall slår ut på statistikken større prosent, men jeg synes også at offentlig sektor må innse at vi kan ikke ende opp i andre enden av denne tariffperioden med en nedgang i reallønnen til folk.

Tilleggsforslaget mitt vil jo da selvfølgelig også sikre alle i offentlig sektor med inntekt under 250 000,-, i tillegg kommer da det som senere står om likelønn og lavtlønn.

Når det gjelder grunnlaget for at dette er viktig, også i en tid hvor vi ser ut til å gå mot dårligere

konjunkturer, så var jo Yngve selv inne på det, og snakket om forrige perioden med arbeidsløshet der innstrammingene forsterker nedgangen. Jeg synes det ville være galt hvis det er slik at LO skal gå foran i den utviklingen, og være med på å stramme inn, slik at nedgangen blir forsterket.

Veldig kort til etter- og videreutdanningen, så synes vi det er en veldig bra reform, det er vel en del usikkerhet, ihvertfall hvis du snakker med folk på gulvet hva som ligger i den når det gjelder hva slags lønnsinntekt du skal ha når du tar etter- og videreutdanning, og der tror jeg vi fort kan komme bort i et problem, fordi i den grad vi ikke får til full lønn under utdanning, eller som andre har vært innom her, permisjon med full lønn, så vil det ikke være en reell mulighet for veldig store inntektsgrupper. I Oslo nå så begynner en vanlig blokkleilighet for 2 barns familie å nærme seg en million kroner, det er klart at da er det ikke bare, bare å sette igang med permisjoner uten full lønn.

Så jeg synes det er viktig at forhandlingsutvalget har med seg den når de går inn i forhandlinger i årets mellomoppgjør.

Rep. 88 – Morten Øye, Den Norske Postorganisasjon:

Det jeg først og fremst er opptatt av er EVU-reformen. Nå er det sagt veldig mye positivt om EVU-reformen, så jeg skal konsetrere meg om hvorfor vi er veldig opptatt av dette.

Men først vil jeg gjerne si at vi har diskutert dette i vårt organ, og konklusjonen der er enhetlig, det vi først og fremst prioriterer på dette oppgjøret, det er EVU-reformen, og den går i og for seg så langt, som også EL & IT forbundet sa, at i den grad det er nødvendig så er vi også innstilt på å bruke alle de økonomiske ressursene som er tilgjengelige for å få denne reformen best mulig.

Forutsatt da selvfølgelig at Staten og arbeidsgiverne er med på dugnaden på like vilkår. Ellers så vil jeg bare konstatere at jeg synes at EVU-reformen er en god sosialdemokratisk ide, vi har alle muligheter til faglig og personlig utvikling.

I tillegg så har vi likestillingsaspektet som er nevnt, jeg konstaterer f.eks. at i posten så er det 60 – 65 % tilsatte er kvinner, og arbeidsmarkedet er kjønnsdelt slik som det er andre steder, og det er en konstruktiv bruk av reformen som kan få brutt ned dette kjønnsdelte arbeidsmarkedet.

I tillegg er det også nevnt dette med tempoet, tempoet i endringen av kompetansekrav. Hvis ikke vi får deltatt i dette tempoet gjennom gode ordninger så risikerer våre medlemmer å bli taperne i arbeidsmarkedet. Vi konstaterer f.eks. bare hos oss, så etterspør arbeidsgiveren mer og mer dokumentert utdanning.

Det som også er veldig viktig i denne reformen, og som jeg legger veldig stor vekt på, er at hittil er det arbeidsgiveren som har bestemt hvem, når og hvilken utdanning man skal få. Det vi nå synes er viktig er at det blir lovfestet med permisjonsrett slik at hver enkelt av oss får selv ut fra vårt eget livsløp, lov til å bestemme hvilken utdanning og når vi skal den.

I tillegg så har vi dette med finansieringsordningen som må bli rimelig god skal vi få dette til, og finansieringsordningen den må ta høyde for at vi kommer nærmest mulig full lønn i forbindelse med permisjon i utdanning.

Så har vi dette med dokumentasjonskrav som ikke minst er viktig for oss. Jeg kommer fra en etat som først og fremst har basert sin arbeidskraft gjennom etatskoler. Etatskolene er ikke offentlig godkjent, altså vi har ikke dokumentert utdanning som vi kan bruke i konkurransen, hverken internt i bedriften eller i arbeidsmarkedet forøvrig.

Det som da er veldig viktig for oss det er å få dokumentert den etatsutdanningen, samtidig som vi må

få dokumentert realkompetansen slik at vi er istand til å bygge den kompetansen vi utvikler opp på den realkompetansen. Ikke minst er det viktig i bedrifter som er utsatt for veldig stor omstilling, der folk kan bli overtallige, der de er nødt til å finne seg nye yrker, at man har dokumentert denne realkompetansen man har fått. Derfor står dette særdeles sterkt hos oss.

Jeg vil bare konstatere til slutt, for nå har jeg tatt de stolpene som jeg synes er viktige for oss. Det er som sagt fortalt veldig mye annet fornuftig om denne reformen, la oss nå få denne til, la oss bruke de midlene som er nødvendig, og så mener jeg at skulle det være igjen økonomiske midler etter at vi har fått EVU-reformen, så skal de lavest lønte få det.

Rep. 37 – Karin Torp, Handel og Kontor i Norge:

Jeg skal ikke benytte tiden til å gjenta de gode tankene som er sagt om etter- og videreutdanningsreformen, men jeg skal si noe som er spesielt viktig for oss i HK. For oss i Handel og Kontor så er etter- og videreutdanningsreformen veldig viktig, innenfor handel, særlig på butikkssiden, så er det å få flere faglærte jenter veldig viktig. Det betyr mye også i forhold til lønnsutviklingen.

Innenfor industrien så har vi et kjempestort likestillingsproblem. 90 % av alle høyere funksjonærstillinger er bekledd av menn, og 90 % av de lavere funksjonærstillingene er bekledd av kvinner. Vi ser på etter- og videreutdanningsreformen som ett viktig verktøy for å få flere kvinner oppover i systemet og forhåpentligvis etterhvert slik at det blir like mange kvinner og menn på alle nivåer i bedriftene. Og gjennom dette også å medvirke til å bedre likelønnsprofilen.

Et annet virkemiddel i likestillingskampen er LO og NHO's 10 pkt. program som jeg ikke har sett nevnt noen steder. Men jeg håper at også mellomoppgjøret kan medvirke til at det blir mer konkret og kommer med sterkere pålegg om å inngå likestillingsavtaler, og gjennom det gi en bedre mulighet for kvinnene også når det gjelder å nyttegjøre seg EVU-reformen.

Angrep på faglige rettigheter er flere, Yngve nevnte bl.a. skattefradraget for fagforeningskontingenten og vi i HK er selvfølgelig ikke uenige i at opparbeidede rettigheter skal beholdes, det være seg avtaler eller lovfestet.

Men det har det faktisk ikke blitt, fordi deltidsansatte som ikke har rett til sykepenger. Derfor så er det ikke nok bare å opprettholde, men også bedre eksisterende ordninger. Og derfor foreslår vi at det tas opp med regjeringen i forbindelse med revidert statsbudsjett, virkningene av endringene i sykelønnsordningen med sikte på å få til en mer rettferdig ordning for de deltidsansatte.

Rep. 46 – Ingunn Gerstad, Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet:

Jeg er selvsagt helt enig i at for en organisasjon som vår som tar samfunnsansvar så skal kampen mot arbeidsledigheten være viktigst.

Og det er kjempeflott at Liv Undheim idag går ut i en avis som jeg har lest og minner om dette til en del politikere som ser ut til å ha glemt at vi fremdeles har arbeidsledighet her i landet.

Sekretariatet sin innstilling om oppfølging av etter- og videreutdanning, det er også veldig viktig, og vil nok på sikt også gi uttelling, både i lavtlønns- og likelønnskampen. I tillegg til alt det fornuftige som er sagt om etter- og videreutdanningsreformen her så vil jeg bare forsterke dette med AOF sin rolle. Det må vi snakke mer om, og finansiering som gjør at alle kan ha like rettigheter. Men foreløpig så er det slik at i dette mellomoppgjøret må vi fortsatt ha en positiv utjevning av lønnsforskjeller mellom kvinner og menn, både mellom kvinnerike og mannerike områder og innenfor samme området mellom kjønn.

Jeg føler behov for å minne om at det faktisk finnes ganske store grupper arbeidsfolk, særlig i storbyene, som virkelig har problemer med å klare seg økonomisk, til tross for de lønnstilleggene som enkelte i de gruppene har hatt de siste årene, så klarer de seg ikke. Og det er ikke de gruppene som sørger for at økonomien brenner slik at vi må kjøle den ned, og vi må sikre fremdeles, at de lavestlønte får bedret kjøpekraft.

Nå gikk også en representant fra Handel og Kontor som var før meg også å tok ordet for forslag om forsterking av sykelønnsordningen, og jeg var igrunnen forbauset over at det var så få som hadde nevnt dette her, for det har faktisk vært en reduksjon i den som trådte ikraft fra 01.01.99. Jeg har også utarbeidet et forslag om at kravet vårt til Staten og arbeidsgiverne må være at sykelønnsordningen forbedres, og gjennomføres slik den var før 01.01.99, dvs at kravene til opptjening var 22 000 istedet for 56 700. For dette rammer veldig mange kvinner, veldig mange lavtlønte kvinner i deltidsstillinger, og vi skal ikke glemme at mange av de er under sysselsatte, ikke fordi de ønsker å jobbe så lite, men fordi de ikke får mer jobb.

Siden vi snakker om lønn og andre goder, så har det jo kommet for en dag at de siste dagene så har noen av våre fremste tillitsvalgt vært på en liten ferietur i Østerrike. Og det er forøvrigt greit, det som ikke er så greit, og som kanskje kan svekke vår troverdighet i forhold til det vi sier om ledelseskultur og frynsegoder, det er at denne turen var betalt av norsk næringsliv.

I fjor så ga Representantskapet i LO-sekretariatet å justere lønnsnivået til våre tillitsvalgte og ansatte i LO ut fra den begrunnelsen at vi skal ha like dyktige folk som vår ærede motpart, og for å verdsette den kjempeinnsatsen som det er å være tillitsvalg, det er ikke noen 9 til 4 jobb på et slikt nivå. Og mange av våre medlemmer kommer aldri i nærheten av et slikt årslønn som det tillegget som ble gitt til våre fremste tillitsvalgte, og vi forsvarte det ute, forsvarte at de skulle ha det tillegget. Men dere må betale ferien deres selv når dere har så stor lønn, og det er lov å ha prinsipper, og jeg forbeholder meg retten til å ha forventninger til LO-ledelsen, også i fremtiden om å være gode eksempler på hva slags lederkultur vi ønsker oss.

Rep. 69 – Toralf Nilsen, Norsk Kommuneforbund:

Det er sagt mye om likestilling og kvinnelønn. Og jeg har ikke for vane å banne på talerstolen, og det har jeg heller ikke tenkt til å gjøre idag, men jeg kan kanskje gi uttrykk for min oppfatning av kvinnelønn og forhandlingsvilje fra kommunal sektor, når jentene kommer med sitt fagbrev og skal ha sin fagarbeiderlønning. Det er noe i forhold til kjønn der, for hovedsaklig så er det mannfolk som har "rauo".

Så etter valget så kan det hende at vi får en bedre forhandlingsvilje hvis vi får inn noe mer "fu". Det som jeg tok ordet for, det var dette med kravene til staten og arbeidsgiverbiten. Nå er det vel slik at vi i Representantskapet har ikke for vane å gi noen tilleggsuttalelser i forbindelse med slike møter som dette. Vi knytter det meste inn i dokumentet og det vedtaket som vi fatter her idag, men det som jeg stiller spørsmål om i forhold til utfordringene våre, i forhold til sysselsetting, i forhold til økonomi, burde vi ikke å ha ment noe med f.eks. om utflagging av kapital, burde vi ikke å ha ment noe idag om aksjespekulantene.

Det at vi ikke har ment noe i forhold til oppdrag til verksindustrien og det som du var inne på Rolf, vi har vel en forsvarsminister som sikkert har litt å bidra med hvis han kunne tenke seg å gjøre det. Bør vi ikke også i dette fora si litt om energitilgangen og ikke minst kravet til konkurranseedyktige priser i fremtiden. Har vi ikke såpass mange med sårbare lokalsamfunn som er prisgitt eventuelt akkurat det.

Så har vi kommuneøkonomien, vi har diskutert opp og i mente de siste årene i dette fora, i

Kongressen, dette med råkjøret i forhold til konkurranseutsetting i kommunesektoren. Ja, hvilken kommuneøkonomi ønsker vi, for å sysselsette, og for å etterspørre den etterspørsel vi ser i forbindelse med eldreomsorgen. Det styresettet vi har i kommunene, i de aller fleste ihvertfall, så er det i utgangspunktet en viljen nå til både å asifisere og selge. Og hvis vi ser dette i forhold til renter, til opplæringsreform, så er vi vel i utgangspunktet like avhengig av at vi har nogenlunde kontroll med energiprisen vår som vi bruker hjemme, som om kostnadene av det vannet som renner ut av den springer, eller som renner opp i det badekaret vi bader i. Nå selger de det for å rette opp i utgangspunktet den kommuneøkonomien, og de selger det med argumentasjon at de midlene og millionene skal brukes til å styrke eldreomsorg og skolepolitikken. Og de som tror på julenissen, de går på det, men vi har ikke trodd på julenissen og dermed så går vi ikke på det. Og kanskje vi burde ha sagt noe om det Yngve?

Rep. 35 – Roger Andersen, Norsk Grafisk Forbund:

Jeg tror at oppgaven som ligger foran oss i 99 og kanskje også i år 2000, det er det Yngve egentlig begynte med, det er å ha folk i arbeid, sysselsetting.

Jeg kommer fra Grafisk og vi mottar nå daglig signaler om permitteringer, så det er jobb nr. 1, og jeg tror det er den viktigste utfordringen vår. Men så skal jeg snakke litt om det som ligger her.

Det vi snakker om idag, slik jeg har forstått, det er altså mellomoppgjøret 1999. Siste taler her oppe han har snakket som om vi tok fatt i LO's Handlingsprogram, og det er godt og vel det, men jeg ønsker nå at vi ihvertfall bør prioritere litt, for vi har et mellomoppgjør og kan ikke forlange alt mulig. Og da ser jeg det slik, lavtlønn ja, likelønn ja, men jeg har en oppfatning at er det lavtlønn så er det samme søren om det er kvinne eller mann, det er like vanskelig å leve. Så jeg er litt opptatt av det. For i vår bransje så har vi faktisk talt mange lavtlønte enten dere tror det eller ei.

Og det er både kvinner og menn. Så for meg så er lik lønn, lavtlønn omtrent det samme. Få folk opp på anstendig lønnsnivå. Det er mitt utgangspunkt.

Så litt om rentene, jeg er veldig fornøyd om at det står noe om studielånsrenten, veldig fornøyd med det. For LO må nå også begynne å favne om arbeidstakergrupper med høy utdanning, men der er jeg enig med Torbjørn i transport, at det bør jo også pinadø stå noe om boligrenten, for den rammer alle sammen, også langtidsutdannede, det bør føres noe inn om boligrenten i den retning som du sa, det synes jeg er veldig viktig å få med her.

Også til det som for oss i Grafisk, er det viktigste, og det var det også ved forrige oppgjør. El & IT-Anders han sa, at i det siste oppgjør så var de villige til å gå for et samordnet oppgjør, bruke alle midlene på en etter- og videreutdanning, det var vi enig i, det ga vi også uttrykk for, og det er vi idag også. En etter- og videreutdanningsreform er ikke bare snakk om å øke kompetansen, det er jo snakk om fordeling av arbeid og inntekt blandt folk. Det er nå engang slik at de med høyest utdanning, med høyest kompetanse, de beholder jobben lengst, og de får høye betalinger. Altså det er en reform som går på utjevning mellom arbeidstakere i LO og i samfunnet forøvrig ellers, derfor er dette veldig viktig.

Norsk Grafisk Forbund har jobbet med dette i flere år, og vi har ved forrige anledning vi hadde stor arbeidsledighet, fikk en god del folk i arbeid nettopp fordi vi greide å bygge opp en kompetanse som det bedriften hadde bruk for. Det økte sysselsettingen og det økte inntektene, så jeg synes det er veldig godt at de nå satser på det. Og hvis noen sier at vi håper han kommer, vi tror han kommer, så velger jeg å ta det positive uttrykket, den reformen kommer nå, det sørger nok forhandlingsutvalget for.

Så stor tillitt har jeg til Sekretariatet, jeg håper jeg får rett.

Så var det dette med fond. Det var noen oppe her og snakket om fondets oppbygging, bedriftsvis fond det vil jeg fraråde på det sterkeste, det er det samme som å skape økte forskjeller mellom store og små bedrifter, mellom fattige og rike bedrifter. Det er ikke veien å gå.

Sentrale fond som omhandler hele området er jeg heller ikke så sikker på er veien å gå. Og det er fordi at vi har et branjestyrt fond som vi har veldig god erfaring med. Det er lett å håndtere, det blir ikke så byråkratisk som et stort fond.

Derfor så står jeg her og forsvarer rett og slett bransjefond, noe EL & IT ikke var tilhenger av, der er vi uenige, vi er enige i fond, vi er enige i at det ikke skal være for bedrift, men du mener sentralt og jeg mener altså at bransjefond er det beste til å ivarta enkelte bransjers behov for etter- og videreutdanning.

Så er det noen som sier, vi må sørge for å få med full lønn fra arbeidsgiver, ja, jeg har sittet i salen og hørt på flere her oppe og det er lett å ønske seg ting, men man må prioritere og jeg tror at hvis vi sier at alle og enhver skal kunne velge når han skal ha permisjon og hva han skal bruke permisjonen til, det skal være den enkeltes rett, det er helt klart. Og så skal det følge betaling fra arbeidsgiver, da er jeg redd vi har gått for langt. Vi må få myndighetene til å gå inn med stipendordninger som sørger for at folk får økonomi. Og så må vi sørge for at folk får fri til å delta i kompetanseutvikling hver en av oss, og så får vi bygge opp et apparat rundt som gir den nødvendige kompetanseutviklingen.

Her er det mye jobb å gjøre, men å ønske seg alt på en gang, det er det samme som å si at vi vil gjerne, men vi lager døren så fordømrade liten at vi kommer ikke igjennom. Vi må prioritere og da synes jeg den enkeltes rett er den viktigste, og får vi bygge opp fondsordninger som sørger for at økonomien kommer på plass. Jeg er ikke motstander av at arbeidssiden betaler, men jeg tror ikke at vi får det til, for meg er etter- og videreutdanning mye viktigere enn akkurat det.

Dirigenten takket for debatten og ga ordet til LO-leder Yngve for oppsummering og kommentarer:

OPPSUMMERING

Takk for en særdeles fin debatt synes jeg. Det har vært viktig å registrere den brede enigheten det er til de hovedmål vi legger opp til, både hva angår mellomoppgjøret vi står foran, og de utfordringer vi står foran.

Jeg legger ikke skjul på, på vegne av Sekretariatet at den enorme oppslutningen om viktigheten av etter- og videreutdanningsreformen settes som nr. 1 her, betyr veldig mye for oss. Det er slik som det er sagt, det kan bli vanskeligheter fordi ikke alle er enige med oss. Da er det flott å vite at man har Representantskapet bak seg på den måten som det er kommet fram i denne debatten.

Jeg synes også det er fint å registrere den vilje og ansvar Representantskapet har for å møte utfordringene på arbeidsmarkedet som vi nå står foran. At vi tar trekkene hva angår ledigheten på alvor, det er særdeles viktig for oss.

Så er det slik at jeg må ha med en liten ting til. For de som støtter Sekretariatets forlag til innstilling, så viser jeg til at det i siste punkt bes om en fullmakt til Sekretariatet og forhandlingsutvalget til å utforme konkrete krav. Hvis vi er enige om det så kan vi ikke begynne å vedta kravene her. Jeg skal komme tilbake til det i tur og orden til noen forslag her, men jeg vil innledningsvis på dette punktet si at vi mener å ha tillitt til at Sekretariatet og forhandlingsutvalget skal konkretisere kravene enda nærmere tidspunktet forhandlingene starter, så kan vi ikke gjøre så alt for mange konkrete vedtak her, da henger ikke det på greip.

Anders startet debatten om etter- og videreutdanning og det er ikke noe rart, og han begrunnet godt sitt innlegg. Når det gjelder Jan så fulgte han opp på samme måte og prioriterte kampen mot

ledigheten, fordele pengene rettferdig og etter- og videreutdanning.

Jan er fulgt opp av andre i kommunesektoren som tar for seg den situasjonen kommunesektoren er i. Både Oddrun og folk fra Jan's eget forbund har fulgt opp det. Jeg registrerer at Jan i sitt innlegg tar for seg konsekvensen av nye lønssystemer i kommunesektoren, og litt uferdig uoversiktlig statistikk i denne sammenheng. Han sier at det må forbundet se på til hovedoppgjøret i år 2000. Det tror jeg er veldig viktig, men da betyr det også at noe av det som er kommet her i ettertid av konkrete ting må ses i forhold til det, hvis vi skal følge Jan's anvisning.

Noen har, både Jan og Oddrun tok utgangspunkt i av disse punktene i Arntzen-utvalget's utredning som jeg annonserte var lagt frem 1 1/5 time tidligere enn det vi startet opp. Og jeg sa i min innledning at det er en viss sammenheng mellom Arntzen-utvalget og den innstillingen Sekretariatet har til Representantskapet, det står veldig mye av det samme i de to og for å si det slik helt tilfeldig er ikke det.

Det er slik at jeg har reist land og strand rundt, også i Norge den siste tiden. Selv om jeg var en weekend i Østerrike. Og dere kan gjerne kritisere meg og Jan for at vi tok imot det tilbudet, det hører med i et demokrati at vi er uenige i slike ting, og det kjøper jeg for å si det slik.

Men det som er viktig, er at det siste halve året har vi snakket om de utfordringene vi nå står foran. Det har tårnet seg opp en del problemer som jeg i min innledning prøvde å beskrive, og som dette forslag til uttalelse følger opp.

Det står i Arntzen-utvalget en lønnsutvikling i dette året vi er inne i på omlag 4 1/2 %. Jeg tror det er riktig å erkjenne det. Når vi er i en situasjon at det er vi som krever arbeid for alle, det er vi som krever rettferdighet hele veien, da bør vi ikke overlate til arbeidsgiverne å fortelle hva som er rammene for det, det er vi som selv må håndtere det hvis vi skal bli tatt på alvor av våre egne og hvis vi skal stille krav til hvordan vi skal fordele det. Og vi skal forene dette med en prioritering om lav og likelønn slik det ligger i dette forslaget til vedtak. Vi snakker ikke om noe nulloppgjør i 99, men vi snakker om, som det ble sagt av talerne her, å fordele rettferdig det vi har til rådighet.

Det er slik at andre organisasjoner i dette Arntzen-utvalget er utfordret til å mene noe om det samme. Alle har undertegnet uten AF, som sier at tallmessigheter og slik ting, det er organisasjonenes eget ansvar, og det er jeg enig i, derfor er det Representantskapet gir Sekretariatet fullmakt til å utforme de konkrete krav. Men jeg gjentar, hvis vi mener noe om de prioriteringer som er sagt fra denne talerstolen, og som ligger forankret i forslaget til Sekretariatets vedtak, så har det konsekvenser, vi kan da ikke mene alt annet ved siden av, det må være en linje det vi har gjort.

Det har vi greid hele dette tiåret, og møtt utfordringene på en skikkelig måte, nå står vi ovenfor nye. Det er et tidsskille sa jeg i min innledning, når spørsmålet om vi har mot og tør gjøre det samme som vi gjorde da vi startet dette tiåret, og etterhvert kan dokumentere også at det lønner seg. Kravene våre slik vi tilrettelegger for den innstillingen til Sekretariatet, det er tilpasset det vi har sagt tidligere, og det er også tilpasset det som ligger i den utredningen en har vist til.

Torbjørn Kristoffersen tar for seg spesielt det med rentene, og viser til renteaksjonen 1999. Da må jeg si Torbjørn, det er sagt tidligere, det synes jeg er en fin aksjon. Jeg synes det er viktig at grasrota og tillitsvalgte lokalt tar opp de utfordringene som renteutviklingen har skapt. Jeg synes det er fint at det rettes søkelyset både mot myndighetene og Norges Bank, og ikke minst de aktørene enkelte banker er. Det er viktig og riktig, det presset skal dere videreføres og mange skal være med på det.

Men jeg ber om forståelse for at Landsorganisasjonen må i tillegg jobbe på et litt annet felt. Ser en sammenheng i den uttalelsen vi legger frem fra Sekretariatet, så er det sammenheng i den politikk for en økonomisk utvikling som skal sikre oss rentenedgang, kombinert med stabil økonomi,

kombinert med stabil krone og legge grunnlaget for å forhindre at ledigheten, utviklingen fester seg, men gir et grunnlag for en annen og mer positiv utvikling.

Vi i en stor organisasjon skal ha innflytelse, skal vi påvirke, så må vi også tørre å gjøre slikt også. Jeg synes Torbjørn at du holder et godt innlegg, så ikke misforstå meg, men jeg tror at Sekretariatets forlag har denne helheten bedre i seg og når du henviser til kommuneforbundets landsmøtevedtak i desember så har jeg stor forståelse for det, men jeg tør å minne om at det har rent litt vann i sjøen etter det. Og det er det vi prøver å ta høyde for i denne sammenheng.

Jeg synes at Rolf Utgård holdt et veldig god innlegg, for det er på en måte litt viktig når vi vet hva situasjonen er nå, særlig innenfor bransjen Rolf representerer. At hovedtillitsvalgt i Kværner kan stå fram i å beskrive de virkeligheter de står foran. Det betyr mer at Rolf gjør det enn at jeg gjør det. Jeg håper Representantskapet merket seg argumentasjonen på de prioriteringer i den sammenheng.

Dette langsiktige i å sørge for at vi får en økonomi som sikrer at vi møter utfordringer på den ene siden og at vi bruker etter- og videreutdanningsreformen aktivt de som på grunn av utviklingen faller utenom og blir ledige, jeg synes det er veldig viktig det som ble sagt og den sammenheng det ble gjort i.

Jeg registrerer at noen er utålmodig og Turid var vel den som startet, fulgt opp av flere også Gro, om dette som går på det med langtidsutdannede og forholdet til dem i denne uttalelsen. For det første må jeg minne om at det vi må forholde oss til i annet avtaleår det er den klausulen vi alle har godkjent ved oppgjøret 1998. Den lager begrensninger for handlefrihet for denne, men den gjør det ikke bare for oss, den utgjør også begrensninger for arbeidsgiverne til ikke å ta opp annet ved oppgjøret enn det som ligger der nå, og den situasjonen vi er i nå er det veldig viktig å være oppmerksom på det.

Vi har satt igang synes jeg en stor prosess gjennom det utvalget Gerd Liv leder, og mange av dere er med, ved å se på dette inn i neste århundret, nemlig langtidsutdannede og rettferdig lønn.

Allerede Gro på konferansen 7. Januar, konstaterte både Gerd Liv og jeg at dette ble en sak ved hovedoppgjøret i år 2000. For det første er vi ikke ferdig, for det andre så hjemler ikke hverken klausulen eller de prioriteringer Representantskapet gjorde 10.02.98, å ta det opp nå. Og så Gro må jeg minne om, at når vi er ute og skal gjøre oss dyktig som organisasjon overfor langtidsutdannede, så har vi ikke ambisjoner om å begrense det til offentlig sektor. Vi vil være attraktive for alle uavhengig hvor de jobber hen, uavhengig hvilken utdanning de har. Og ditt forslag husker du, peker spesielt på offentlig sektor. Jeg tror du ikke mener det slik, men jeg må liksom kommentere det forslaget slik det foreligger.

Men fremfor alt, jeg ber om respekt for at vi holder oss til vedtak av 10.02.98, at vi på en annen side holder oss til klausulen vi har undertegnet selv, og for det tredje at vi lar oppgjøret i år 2000 bære preg av de nye utfordringene. Da har vi et bedre grunnlag også for å mene noe konkret i den sammenheng.

Tor Inge du tok opp en del konkrete ting i sammenheng med forslaget til uttalelse, når det gjaldt utdanning så var du opptatt av permisjon med lønn. Det er slik at ser du på helheten av reformen som vi har jobbet fram til nå, de vedtakene vi tidligere har gjort, så har vi klare oppfatninger om hvordan vi skal håndtere dette. Når det gjelder utdanning som skjer i bedriften og etter bedriftens behov, så har vi klare regler på det på den ene siden, på den andre siden når det gjelder utdanning vi vil ha selv, uavhengig av bedriftens behov, så vet du vi har tilrettelagt et annet system for det. Jeg tror det er viktig at vi ikke gjør noen vedtak nå som skaper uklarhet hos myndigheter og arbeidsgivere om det opplegget vi til nå har kjørt. Så jeg vil advare imot at vi vedtar et slikt forslag.

Når det gjelder fagforeningskontingenten som du tar opp, så skal jeg også her henvise til klausulen

for annet avtaleår for å si det slik, de har vi godkjent tidligere gjennom uravstemninger, men forstå meg rett når jeg sier, la oss få lov til å sende det over til Sekretariatet, vi skal følge opp dette, men vi må gjøre det på et annet grunnlag enn dette tradisjonelle mellomoppgjøret vi snakker om nå.

Jeg er glad for det Gro sa om etter- og videreutdanningsreformen. Jeg ber om forståelse Gro for, at vi ikke vedtar forslaget ditt knyttet til de langtidsutdannede i denne sammenheng, med den begrunnelse jeg allerede har gjort.

Til Arne Sveen så vil jeg vise til i forhold til det jeg sa om innlegget til Jan Davidsen i denne sammenheng, din egen forbundsleder, jeg tror det er viktig at vi nå vidrefører vårt arbeid om lav og likelønn på den systematiske måten vi er igang med. Gjennom analyser, gjennom å følge opp på skikkelig måte, og da gjelder videreføringen av det Jan sa i forhold til konsekvenser av lønnsystemer i kommunesektoren, en del av det. Ellers så tror jeg det er veldig rett i det du sier om etter- og videreutdanning, og jeg tror du har rett i at kommunesektoren, deler av kommunenes håndtering av jentene som har tatt fagbrev er med på å skape frustrasjoner som du sikter til, jeg er glad for at Norsk Kommuneforbund har kjørt den linjen de har gjort i denne sammenheng, jeg vet de har vunnet fram ved mange høve også gjennom rettsdistanser for å få fram sitt syn.

Erik er blandt de som er litt utålmodige, ikke ellers, men akkurat i denne saken. Og er konkret på det som går på hvordan vi skal håndtere kravene hva angår økonomi. Jeg må si Erik, det var ditt og et par 3 innlegg til jeg tenkte på når jeg sa, at hvis vi er enige i Representantskapet at Sekretariatet skal få fullmakt til å utforme de endelige krav så kan vi ikke vedta enkeltforslag som gjør at du forskutterer den fullmakten. Derfor ber jeg om i denne sammenheng at vi holder oss til den fullmakten, men at både Erik's forslag og et par andre som dukket opp i denne sammenheng, ber jeg om at Representantskapet eksempelvis håndterer sånn, at vi sender over til Sekretariatet slik at vi har det med som grunnlag i Sekretariatets behandling av de konkrete kravene. Så jeg mener ikke gjennom det jeg sier nå å foreslå av vi avviser forslagene, men at vi overfører til det organet som får fullmakt til å forhandle. Jeg hadde satt pris på om Representantskapet kunne gjøre det slik.

Morten Øye fulgte opp det med etter- og videreutdanning, det gjelder også Karin Torp, Karin Torp tar også opp forslag knyttet til sykelønnsordningen og da er det slik da Karin, men du tok det ikke opp i forhold til det som har med uttalelsen å gjøre, du tok det opp som en selvstendig sak opplevde jeg når det gjelder endringer som har skjedd, problemene det har skapt for deltidsansatte i særlig grad, under sykelønnsordningen Regjeringen og Stortinget gjorde i fjor høst. Når jeg ber om at vi oversender det til Sekretariatet så er det for at vi skal ha ryddighet i forhold til hvordan Representantskapet håndterer slike saker. Men jeg ser gjerne at Representantskapet gjør et slikt vedtak at de ikke oversender det Sekretariatet til vurdering, men til oppfølging for å si det slik.

Med andre ord, jeg er ihvertfall helt enig i at vi skal følge opp dette ved revidert budsjett, og jeg er sikker på at jeg har Sekretariatet med meg, når jeg sier at en slik håndtering skal vi takle slik jeg nå ga uttrykk for.

Når det gjelder Ingunn så er du opptatt av kampen mot ledigheten, du er opptatt av heving og betydning for lavtlønn og likelønn, AF's rolle og finansiering for alle, det slutter jeg meg til, og du fulgte også opp det som har med sykelønnsordningen å gjøre. Når det gjelder ukestur til Østerrike så har jeg kommentert det.

Til Toralf så gjelder det jeg ga uttrykk overfor Jan igjen og kommunesektoren. Når det gjelder andre ting du ville ta opp så må jeg nok si jeg er veldig enig med Roger i det siste innlegget som var i denne debatten.

Det er klart at vi på alle de områder Toralf som du nå tar opp, så har vi vedtak fra Kongressen 97 som gjelder til 2001. Det er slik at de vedtakene er også nedfelt i vårt prinsipielle handlingsprogram for

hele denne perioden. Det er ikke i vår oppfatning at vi må gjenta de vedtakene hver gang i Representantskapet, for da er det meningsløst å lage handlingsplan for 4 år. Det er den formelle delen.

Når det gjelder det andre du tar opp, og det er nok det du mest er opptatt av kjenner jeg deg rett. Så betyr det at dette skal vi følge opp konsekvent i hverdagen og jeg antar at det er den viktigste hilsen i innlegget ditt.

Ja denne gangen så kan jeg bare si hurra for Andersen, jeg er enig med Roger i det meste. Det er slik at jeg gjør et lite unntak Roger, og det er knyttet til det du sier om rentene med den begrunnelsen jeg allerede har gitt. Og jeg gjentar avslutningsvis det: Ingen her skal tro at det er noen i denne salen som ikke er like opptatt, som alle dere andre som har hatt ordet her, om det som har med renteutviklingen å gjøre. Det bekymrer oss når vi så hvordan dette slo ut fra mars i fjor første gangen og fortsatte 5 ganger med 4 1/2 %. Vi vet hvem som måtte betale dyrt for den regningen.

Så er spørsmålet, hva gjør man? Og da er det vi tror, litt slik siderumpet, at det er det langsiktige som lønner seg. Vi kan liksom dokumentere for fem år siden hvordan vi greide gjennom et samarbeid med myndighetene og arbeidsgiverne å få en snuoperasjon på økonomisk politikk og som førte til at vi fikk rentene ned i den grad vi husker, og den var solid.

Det kunne vært politisk veldig lett nå, å gjort en uttalelse hvor vi hver ansvaret på Regjeringen, og de har deler av ansvar, og på Norges Bank og andre. Skal vi ha innflytelse så skal vi ikke bare kritisere andre, vi skal ta et tak med, for å gå i spissen og vise hvordan vi skal gjøre det, det er det vi legger opp til, det er grunnlaget for en helhetlighet i uttalelsen og som vi tror vil føre til at vi kan medvirke til å snu norsk økonomi i en riktig retning, gjøre de viktige prioriteringer, arbeid for alle, få priser og renter ned, og skape grunnlaget for en etter- og videreutdanningsreform. Det er det arbeidet kamerater vi ber om Representantskapets fullmakt til.

VOTERING

Dirigenten takket Yngve for oppsummering og tok deretter forslagene opp til votering:

Forlaget fra repr. 80 – Erik Hagen, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarb.forbund.

Oversendes Sekretariatet etter forslag fra dirigenten.

Forslaget enstemmig vedtatt.

Forslaget fra repr. 93 – Gro Standnes, Skolenes Landsforbund

Oversendes Sekretariatet etter forslag fra dirigenten.

Forslaget enstemmig vedtatt.

Forslaget fra repr. 103 – Torbjørn Kristoffersen, Norsk Transportarbeiderforbund

Avvises etter forslag fra dirigenten mot 1 stemme.

Forslaget fra repr. 125 – Tor-Inge Hoaas, Finnmark Fylke

Avvises etter forslag fra dirigenten mot 1 stemme.

Forslaget fra repr. 46 - Ingunn Gjerstad, Hotell og Restaurantarb.forbundet og

repr. 37 – Karin Torp, Handel og Kontor

Oversendes Sekretariatet etter forslag fra dirigenten.

Forslaget enstemmig vedtatt.

Til slutt ble innstillingen til uttalelse fra Sekretariatet tatt opp til votering.

Forlag til retningslinjer enstemmig vedtatt.

AVSLUTNING

Yngve takket Jan for en god jobb. Han lover Representantskapet at dette med fagforeningskontingenten og spørsmålene rundt det, det ligger i vedtaket vårt som vi allerede har gjort, det ligger i den innledningen jeg har holdt da jeg kommenterte det, og det innebærer at det kommer vi til å følge opp, selv om det ikke var satt frem selvstendige vedtak om det, så er det en del av helheten vi har vedtatt.

Da vil jeg avrunde det hele med å takke Representantskapet for en saklig og grundig behandling av de saker vi har gjort vedtak om, det er viktig for oss, som jeg sa i min oppsummering, at vi føler vi står sammen idag for å møte utfordringene, at vi har et felles ståsted i forhold til det som er viktig for oss. Jeg føler vi har fått det mandatet vi trenger for å gjøre jobben vi er enige om at vi skal stå sammen om. Med disse ord, takk for idag, vel hjem, Representantskapets møte er hevet.

NAVNELISTE

ARBEIDERBEVEGELSENS PRESSEFORBUND (APF):

1. Hanne S. Nielsen

FORBUNDET FOR LEDELSE OG TEKNIKK (FLT):

2. Ottar Kaldhol
3. Torill Ovlien
4. Bjørnar Lagesen

NORSK ARBEIDSMANDSFORBUND (NAF):

5. Anders Bjarne Rodal
6. Jens Tveit Aga
7. Lillian Olsen
8. Edvin Midtskogen
9. Runar Sjøstad

EL & IT FORBUNDET (EL & IT):

10. Tore Gulbrandsen
11. Tove Johansen
12. Hans Olav Felix
13. Terje O. Olsson
14. Øivind Wallentinsen
15. Jarle Eide
16. Anne Sørli
17. Svein Davidsen

FELLESFORBUNDET (FF):

18. Aage Andersen
19. Jan Martin Tønnesen
20. Solveig Holm
21. Steinar Karlsen
22. Kåre Leira
23. Olav Lindrupsen
24. Ole Lysø
25. (forfall representant og vararepresentant)
26. Anne Marie Pettersen
27. Kjell Røttereng
28. (forfall representant og vararepresentant)
29. Børre Stabell
30. John Erik Ullestad
31. Rolf Utgård

FELLESORGANISASJONEN FOR BARNEVERNSPEDAGOGER, SOSIONOMER OG VERNEPLEIERE (FO)

32. Jorunn Vindegg (vararepresentant)
33. Bjørn Christiansen

NORSK FENGSELS- OG FRIMSORGSFORBUND (NFF):

34. Roar Øvrebø

NORSK GRAFISK FORBUND (NGF):

35. Roger Andersen
36. Anne Stewart (vararepresentant)

HANDEL OG KONTOR I NORGE (HK):

37. Karin Torp
38. (forfall representant og vararepresentant)
39. (forfall representant og vararepresentant)
40. Olav Larsen
41. Wenche Jakobsen
42. (forfall representant og vararepresentant)
43. Hilde Bruvik (vararepresentant)
44. Ståle Torp (vararepresentant)

HOTELL- OG RESTAURANTARBEIDERFORBUNDET (HRAF):

45. Else-Britt Hauge
46. Ingunn Gerstad
47. Bjørn Olav Nordhaug

NORSK JERNBANEFORBUND (NJF):

48. Oddvar Slettemark
49. Øystein Sneisen
50. Knut Svardal

NORSK KANTOR OG ORGANISTFORBUND (NKOF):

51. Arnfinn Bjerkestrand

NORSK KJEMISK INDUSTRIARBEIDERFORBUND (NKIF):

52. Birger Blomkvist
53. Frank Bakke
54. Neil Mclean
55. Elin Myhre Skår
56. Live Kr. Skistad

NORSK KOMMUNEFORBUND (NKF):

57. Anne-Grethe Skårdal
58. Håvard Hegerberg
59. (forfall representant og vararepresentant)
60. Svein Kristiansen
61. Anne Kaurin Hall
62. Eva Vida Berg
63. Jan Helge Gulbrandsen
64. Arne Sveen
65. Hallstein Mutnes (vararepresentant)
66. (forfall representant og vararepresentant)
67. Geir Mosti
68. Magnar Nilsen
69. Toralf Nilsen
70. Freddy Lindquist
71. Margot Kvalvik Fon
72. Finn Bærland

NORSK LOKOMOTIVMANNSFORBUND (NLF):

73. Roald Nyheim

NORSK MUSIKERFORBUND (NM):

74. Tore Nordvik

NORSK NÆRINGS- OG NYTELSESMIDDELARBEIDERFORBUND (NNN):

75. Johnny Hagen
76. Kjell Mjaatvedt
77. Marit Sørløkken
78. Diana Montes
79. Ken Ove Sletthaug
80. Erik Hagen

NORGES OFFISERSFORBUND (NOF):

81. (forfall representant og vararepresentant)

NORSK OLJE- OG PETROKJEMISK FAGFORBUND (NOPEF):

82. Leif Sande
83. Ann Høggmann (vararepresentant)
84. Lill Heidi Bakkerud

NORSK POSTFORBUND (NPF):

85. Odd Chr. Øverland
86. Bjørg Vatnedalen
87. Terje Bakken

DEN NORSKE POSTORGANISASJON (DNP):

88. Morten Øye
89. Randi Løvland
90. Hanne Haugsgjerd

NORSK SJØMANNFORBUND (NSF):

91. Rigmund Storøy
92. Jørn Halsen

SKOLENES LANDSFORBUND (SL):

93. Gro Standnes

NORSK TJENESTEMANNSLAG (NTL):

94. Magne Rinde (vararepresentant)
95. (forfall representant og vararepresentant)
96. Rolf Andreassen
97. Synnøve Kitdal
98. Tone Rønoldtangen
99. John-Arne Birkeland (vararepresentant)
100. Einar Arnulf

NORSK TOLKEFORBUND (NTOF):

101. (forfall representant og vararepresentant)

NORSK TRANSPORTARBEIDERFORBUND (NTF):

102. Frank Holm
103. Torbjørn Kristoffersen
104. Per Thorbjørnsen

NORSK TREINDUSTRIARBEIDERFORBUND (NTAF):

105. Hildegunn Brune (vararepresentant)

NORSKE IDRETTSUTØVERES SENTRALORGANISASJON (NISO):

106. Morgan Andersen

ØSTFOLD FYLKE:

107. Hans Petter Pettersen

OSLO FYLKE:

108. Kleiv Fiskvik

AKERSHUS FYLKE:

109. Nelly Larsen

HEDMARK FYLKE:

110. Rolv Skirbekk

OPPLAND FYLKE:

111. Ole Oddvar Bruem

BUSKERUD FYLKE:

112. Per Aakvik

VESTFOLD FYLKE:

113. Viggo Hagen

TELEMARK FYLKE:

- 114.

AUST-AGDER FYLKE:

115. Marit Irene Rørvik

VEST-AGDER FYLKE:

116. Jan Østrheim (vararepresentant)

ROGALAND FYLKE:

117. Terje Ulvik

HORDALAND FYLKE:

118. Haldis Revheim

SOGN OG FJORDANE FYLKE:

119. Edith Refvik

MØRE OG ROMSDAL FYLKE:

120. Jakob Teilgård

SØR-TRØNDELAG FYLKE:

121. Frøydis Gaare

NORD-TRØNDELAG FYLKE:

122. Grete Troseth Salberg

NORDLAND FYLKE:

123. Eva Myrnes

TROMS FYLKE:

124. (forfall)

FINNMAKR FYLKE:

125. Tor-Inge Hoaas

SEKRETARIATET:

- 126. Yngve Hågensen
- 127. Jan Kr. Balstad
- 128. Gerd-Liv Valla
- 129. Bente N. Halvorsen
- 130. Arnfinn Nilsen
- 131. Anders Kristoffersen
- 132. Kjell Bjørndalen
- 133. Jens Petter Jensen
- 134. Sture Arntzen
- 135. Olav Støylen
- 136. Jan Davidsen
- 137. Gunhild Johansen
- 138. Torbjørn Dahl
- 139. Terje Moe Gustavsen
- 140. Turid Lilleheie

VARAREPRESENTANTER TIL SEKRETARIATET:

- 141. Evy Buverud Pedersen
- 142. Liv Undheim
- 143. Per Gunnar Olsen
- 144. Rita Lekang
- 145. Jan Inge Kvistnes
- 146. Per Østvold
- 147. Solfrid Johansen
- 148. Magnus Midtbø
- 149. Lars A. Myhre (forfall)
- 150. Ove Dalsheim (forfall)
- 151. Oddrun Remvik
- 152. Finn Erik Thoresen (forfall)
- 153. Erik Bratvold (forfall)

FAGORGANISASJONENS FUNKSJONÆRGRUPPE (FFG):

154. Anne-Lise Parthaugen

ARBEIDERNE OPPLYSNINGSFORBUND I NORGE (AOF):

155. Børre Pettersen (forfall)

REVISJONSUTVALGET:

- 156. Brit Renngård
- 157. Tom Røisi
- 158. Agnes Norgaard (forfall)
- 159. Oddvar Slettmark (forfall)

LOs ADMINISTRASJON:

- Alfheim, Frode
- Arntzen, Anne-Ragni A.
- Berg, Tor-Harald
- Bergersen, Berith I.
- Birkeland, Vidar
- Blom, Philip
- Bodding, Knut
- Chen, Wei
- Christensen, Jorun
- Dokken, Ståle
- Gjelsvik, Eystein
- Gjerde, Herlof
- Hansen, Erlend
- Haug, Tove
- Hjemlestad, Ingeborg
- Hvattum, Øivind
- Johansen, Atle
- Jordbakke, Janne
- Kambestad, Sigurd-Øyvind
- Kolby, Bjørn
- Lajord, Jan
- Løbekk, Egon
- Morin, Aase
- Myrvold, Kåre
- Nedregård, Magne
- Nålsund, Jon Ivar
- Olsen, Ingunn
- Pedersen, Thorstein
- Rongevær, Øyvind
- Sandmo, Kenneth
- Seip, Karl
- Skalle, Nina-Merete K.
- Skaug, Haakon
- Stueland, Einar
- Svendsen, Magne
- Svensli, Marianne

Syversen, Per
Theodorsen, Karin Beate
Valle, Hilde Aas
Wøyen, Halvor

LOs DISTRIKTSKONTORER:

Stein Erik Lauås
Åge V. Nordby
Aud Watnebryn
Knut Liljeberg
Agnes Norgaard
Elisabeth Haaversen
Svein Fjellheim
Vigdis Ravnøy
John Bjarne Hjelmeland
Mellvin Steinsvoll
Kjell Flønes
Liv Thun
Øivind Silåmo
Svein Rasmussen
Jan H. Elvheim

LO-Kontoret Haugesund:
Kåre Karlsen

LO-KONTORET I BRUSSEL:

Knut Arne Sanden

LO-SKOLEN, SØRMARKA:

Einar S. Birkeland

SAMARBEIDSKOMITEEN LO/DNA:

Thorbjørn Jagland (forfall)
Jens Stolttenberg
Hill-Marta Solberg (forfall)
Solveig Torsvik
Finn Jota

GJESTER:

Tor Aspengren
Einar Strand
Liv Buck (forfall)
Ole Knapp (forfall)
Esther Kostøl
Svein-Erik Oxholm

LO-AKTUELT:

Svein-Yngve Madssen

LO INDUSTRI:

Knut Weum

LO SERVICE:

Åge Garnes

LO KOMMUNE:

Odd Strand

Referenter:

May-Britt Fossbråten
Vera Andresen

